

Regeling van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 20 maart 2010, nr. HO&S/BS/176644, tot wijziging van de Regeling nadere vooropleidingseisen hoger onderwijs 2007 in verband met vervanging van de bijlagen; tot wijziging van de Regeling aanvullende eisen hoger onderwijs en kunstonderwijs 2007 in verband met vervanging van bijlage 2 en tot wijziging van de Regeling aanwijzing opleidingen in het hoger onderwijs inzake toelating deficiënte studenten 2007

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Handelende in overeenstemming met de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

Gelet op artikel 7.25, eerste, tweede en vierde lid en artikel 7.26a, eerste lid en van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;

Besluit:

ARTIKEL I

De bij de Regeling nadere vooropleidingseisen hoger onderwijs 2007 behorende bijlagen A tot en met D worden vervangen door de bij deze regeling behorende bijlagen A tot en met D.

ARTIKEL II

A

In artikel 2, tweede en derde lid van de Regeling aanwijzing opleidingen in het hoger onderwijs inzake toelating deficiënte studenten 2007, wordt de omschrijving 'bijlage A' vervangen door de omschrijving 'bijlage A en C'.

B

In artikel 2, wordt een nieuw lid 5 toegevoegd, luidende:

De opleiding 'B Theologie Klassiek': voor zover het betreft het vak Grieks.

ARTIKEL III

De bij de Regeling aanvullende eisen hoger onderwijs en kunstonderwijs 2007 behorende bijlage 2 wordt vervangen door de bij deze regeling behorende bijlage 2.

ARTIKEL IV

A

Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst met uitzondering van de nadere vooropleidingseisen van de opleidingen 'B Advanced Sensor Applications' (bijlagen B en D, sector Techniek, nummer 1) en 'B Psychobiologie' (bijlagen A en C, sector Natuur, nummer 24) en met uitzondering van artikel I en II van deze regeling.

B

De nadere vooropleidingseisen van de opleidingen 'B Advanced Sensor Applications' (bijlagen B en D, sector Techniek, nummer 1) en 'B Psychobiologie' (bijlagen A en C, sector Natuur, nummer 24) treden in werking op 1 september 2014.

C

Artikel II van deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 september 2007.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart.*

BIJLAGE A BEHORENDE BIJ ARTIKEL 2, EERSTE LID

Eisen voor opleidingen van het wetenschappelijk onderwijs, bij de VO-profielen zoals die tot 1 augustus 2007 werden aangeboden

- In deze bijlage wordt verstaan onder:
 - NT:** profiel natuur en techniek
 - NG:** profiel natuur en gezondheid
 - EM:** profiel economie en maatschappij
 - CM:** profiel cultuur en maatschappij
 - bi:** biologie
 - bi1:** biologie 1
 - bi12:** biologie 1,2
 - du12:** Duits 1,2
 - ec1:** economie 1
 - ec12:** economie 1,2
 - fa12:** Frans 1,2
 - gr:** Grieks
 - la:** Latijn
 - na1:** natuurkunde 1
 - na12:** natuurkunde 1,2
 - sk:** scheikunde
 - sk1:** scheikunde 1
 - sk12:** scheikunde 1,2
 - wa12:** wiskunde A 1,2
 - wb1:** wiskunde B 1
 - wb12:** wiskunde B 1,2
 - 2^emvt12:** tweede moderne 'vreemde' taal 1,2
 - Ad:** Associate degree
- Verklaring van de in deze bijlage gebruikte symbolen:
 - *: dit profiel geeft toegang tot de betreffende opleiding
 - #: dit profiel geeft geen toegang tot de betreffende opleiding

Economie

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Accountancy en Controlling	ec1	ec1	*	ec1+ (wa12 of wb1)
2.	B Actuariële wetenschappen	*	*	wb1	wb1
3.	B Bedrijfseconomie	ec1	ec1	*	ec1+ (wa12 of wb1)
4.	B Bedrijfskunde	ec1	ec1	*	ec1+ (wa12 of wb1)
5.	B Econometrie en Operationele research	*	*	wb1	wb1
6.	B Economie	ec1	ec1	*	ec1+ (wa12 of wb1)
7.	B Economie en Bedrijfseconomie	*	*	*	wa12 of wb1
8.	B Economie en Bedrijfskunde	*	*	*	wa12 of wb1
9.	B Economie en Informatica	ec1	ec1	*	ec1+ (wa12 of wb1)
10.	B Fiscale economie	ec1	ec1	*	ec1+ (wa12 of wb1)
11.	B International Business	ec1	ec1	*	ec1+ (wa12 of wb1)
12.	B International Business Administration	*	*	*	wa12 of wb1
13.	B Technologie Management	ec1	ec1	*	ec1+ (wa12 of wb1)

Gedrag en Maatschappij

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Algemene Sociale Wetenschappen	*	*	*	*
2.	B Bestuur en Organisatie	*	*	*	*
3.	B Bestuurskunde	*	*	*	*
4.	B Communicatiewetenschap	*	*	*	*
5.	B Criminologie	*	*	*	*

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
6.	B Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie	*	*	*	*
7.	B Europese Studies	*	*	*	*
8.	B International Bachelor's Programme in Communication and Media	*	*	*	wa12 of wb1
9.	B Milieu-maatschappij-wetenschappen	*	*	*	*
10.	B Onderwijskunde	*	*	*	*
11.	B Organiseringswetenschappen	*	*	*	*
12.	B Pedagogische Wetenschappen	*	*	*	*
13.	B Personeelwetenschappen	*	*	*	*
14.	B Planologie	*	*	*	*
15.	B Politicologie	*	*	*	*
16.	B Psychologie	*	*	*	*
17.	B Sociaal-Culturele Wetenschappen	*	*	*	*
18.	B Sociale Geografie	*	*	*	*
19.	B Sociale Geografie en Planologie	*	*	*	*
20.	B Sociologie	*	*	*	*
21.	B Technische Planologie	*	*	*	*
22.	B Vrijtijdwetenschappen	*	*	*	*

Gezondheidszorg

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Bewegingswetenschappen	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
2.	B Biomedische Wetenschappen	bi12	*	#	#
3.	Diergeneeskunde	bi12	*	#	#
4.	B European Public Health	*	*	*	*
5.	Geneeskunde	bi12	*	#	#
6.	B Geneeskunde	bi12	*	#	#
7.	B Gezondheid en Leven	bi1	*	bi1 +sk1	#
8.	B Gezondheidswetenschappen	*	*	*	*
9.	B Klinische technologie	bi1	*	#	#
10.	B Medische Informatiekunde	*	*	na1	na1 + (wa12 of wb1 of wb12)
11.	B Tandheelkunde	bi12	*	#	#

Landbouw en Natuurlijke omgeving

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Agrotechnologie	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
2.	B Bedrijfs- en Consumentenwetenschappen	ec1	ec1	*	(wa12 of wb1) + ec1
3.	B Biologie	bi12	*	#	#
4.	B Biotechnologie	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
5.	B Bodem, Water, Atmosfeer	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
6.	B Bos- en Natuurbeheer	*	*	*	wa12+(ak of bi12)
7.	B Dierwetenschappen	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
8.	B Economie en Beleid	ec1	ec1	*	(wa12 of wb1) + ec1
9.	B Gezondheid en Maatschappij	*	*	*	wa12 of wb1
10.	B Internationaal Land- en Waterbeheer	*	*	na1 of sk1 of bi12	wa12 + (bi12 of na1 of sk1)
11.	B Internationale Ontwikkelingsstudies	*	*	*	wa12 of wb1
12.	B Landschapsarchitectuur en Ruimtelijke Planning	*	*	*	wa12 + (ak of bi12)
13.	B Levensmiddelentechnologie	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
14.	B Milieukunde	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
15.	B Moleculaire Levenswetenschappen	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
16.	B Plantenwetenschappen	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
17.	B Toegepaste Communicatiewetenschap	*	*	*	wa12 of wb1
18.	B Voeding en Gezondheid	*	*	wb1+sk1	wb1 +sk1

Natuur

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Aarde en economie	*	*	*	wa12 of wb1
2.	B Aardwetenschappen	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
3.	B Algemene Natuurwetenschappen	*	*	wb1+ (na1 of sk1)	wb1+ (na1 of sk1)
4.	B Bedrijfskunde en Informatica	*	*	wb1	#
5.	B Beta-gamma	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
6.	B Bio-exact	bi12	*	#	#
7.	B Biofarmaceutische Wetenschappen	*	*	wb1+bi1+sk1	wb1+bi1+sk1
8.	B Biologie	bi12	*	#	#
9.	B Farmaceutische Wetenschappen	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
10.	B Farmacie	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
11.	B Informatica ¹	*	wb12	wb12	wb12
12.	B Informatie, Multimedia en Management	*	*	*	wa12 of wb1
13.	B Informatiekunde	*	*	*	wa12 of wb1
14.	B Kennistechologie	*	*	wb12	wb12
15.	B Kunstmatige Intelligentie	*	*	*	wa12 of wb1
16.	B Life Science and Technology	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
17.	B Medische Natuurwetenschappen	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
18.	B Milieu-natuurwetenschappen	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
19.	B Moleculaire Levenswetenschappen	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
20.	B Molecular Science and Technology	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
21.	B Natuur- en Sterrenkunde ¹	*	wb12	wb12+na12	wb12+na12
22.	B Natuurkunde Rijksuniversiteit Groningen Universiteit Leiden	* *	wb12 wb12	wb12 +na12 wb12+na1	wb12 +na12 wb12+na1
23.	B Natuurwetenschappen Radboud Universiteit Nijmegen Universiteit van Amsterdam	* *	* *	wb1+sk1+na1 wb12+na12	wb1+sk1+na1 wb12+na12
24.	B Psychobiologie	bi12	*	#	#
25.	B Scheikunde	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
26.	B Sterrenkunde Universiteit Leiden Rijksuniversiteit Groningen	* *	wb12 wb12	wb12+ na12 wb12+na1	wb12+ na12 wb12+na1
27.	B Wiskunde ¹	*	wb12	wb12	wb12

¹ Voor deze opleidingen geldt dat de instelling aan de student met het profiel NG de gelegenheid kan geven om aan de eis 'wb12' uiterlijk bij afronding van de propedeutische fase te voldoen.

Recht

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Bestuurskunde	*	*	*	*
2.	B European Law School	*	*	*	*
3.	B Fiscaal recht	*	*	*	*
4.	B Internationaal en Europees Recht	*	*	*	*
5.	B Notarieel Recht	*	*	*	*
6.	B Recht en Bestuur	*	*	*	*
7.	B Recht en ICT	*	*	*	*
8.	B Recht en Management	*	*	*	*
9.	B Rechtsgeleerdheid	*	*	*	*

Taal en Cultuur

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Algemene Cultuurwetenschappen	*	*	*	*
2.	B American Studies	*	*	*	*
3.	B Arabische, Nieuwperzische en Turkse Talen en Culturen	*	*	*	*
4.	B Arabische Taal en Cultuur	*	*	*	*
5.	B Archeologie	*	*	*	*
6.	B Archeologie en Prehistorie	*	*	*	*
7.	B Communicatie- en Informatiewetenschappen	*	*	*	*

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
8.	B Culturele Informatiewetenschap	*	*	*	*
9.	B Cultuurwetenschappen	*	*	*	*
10.	B Duitse Taal en Cultuur	*	*	*	*
11.	B Egyptische Taal en Cultuur	*	*	*	*
12.	B Engelse Taal en Cultuur	*	*	*	*
13.	B Europese Studies	*	*	*	*
14.	B Finoegrise Talen en Culturen	*	*	*	*
15.	B Franse Taal en Cultuur	*	*	*	*
16.	B Friese Taal en Cultuur	*	*	*	*
17.	B Geschiedenis	*	*	*	*
18.	B Godgeleerdheid	*	*	*	*
19.	B Godsdienstwetenschap	*	*	*	*
20.	B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur	la of gr	la of gr	la of gr	la of gr
21.	B Hebreeuwse en Aramese Talen en Culturen	*	*	*	*
22.	B Hebreeuwse Taal en Cultuur	*	*	*	*
23.	B Internationale betrekkingen en internationale organisatie	*	*	*	*
24.	B Islam en Arabisch	*	*	*	*
25.	B Islamitische Theologie	*	*	*	*
26.	B Italiaanse Taal en Cultuur	*	*	*	*
27.	B Keltische Talen en cultuur	*	*	*	*
28.	B Kunsten, Cultuur en Media	*	*	*	*
29.	B Kunstgeschiedenis	*	*	*	*
30.	B Latijnse Taal en Cultuur	*	*	*	*
31.	B Liberal Arts en Sciences	*	*	*	*
32.	B Literatuurwetenschap	*	*	*	*
33.	B Media en Cultuur	*	*	*	*
34.	B Muziekwetenschap	*	*	*	*
35.	B Nederlandkunde/Dutch studies	*	*	*	*
36.	B Nederlandse Taal en Cultuur	*	*	*	*
37.	B Nieuwgriekse Taal en Cultuur	*	*	*	*
38.	B Oudheidkunde	*	*	*	*
39.	B Portugese Taal en Cultuur	*	*	*	*
40.	B Religie in Samenleving en Cultuur	*	*	*	*
41.	B Religie en Levensbeschouwing	*	*	*	*
42.	B Religiestudies	*	*	*	*
43.	B Roemeense Taal en Cultuur	*	*	*	*
44.	B Romaanse Talen en Culturen	*	*	*	*
45.	B Ruslandkunde	*	*	*	*
46.	B Scandinavische Talen en Culturen	*	*	*	*
47.	B Slavische Talen en Culturen	*	*	*	*
48.	B Spaanse Taal en Cultuur	*	*	*	*
49.	B Taal en Cultuurstudies	*	*	*	*
50.	B Talen en Culturen van Afrika	*	*	*	*
51.	B Talen en Culturen van China	*	*	*	*
52.	B Talen en Culturen van het Midden Oosten	*	*	*	*
53.	B Talen en Culturen van India en Tibet	*	*	*	*
54.	B Talen en Culturen van Indonesië	*	*	*	*
55.	B Talen en Culturen van Japan	*	*	*	*
56.	B Talen en Culturen van Korea	*	*	*	*
57.	B Talen en Culturen van Latijns Amerika/Spaans	*	*	*	*
58.	B Talen en Culturen van Mesopotamië en Anatolië	*	*	*	*
59.	B Taalwetenschap	*	*	*	*
60.	B Theater- Film en Televisiewetenschap	*	*	*	*
61.	B Theaterwetenschap	*	*	*	*
62.	B Theologie	*	*	*	*
63.	B Theologie Klassiek	gr	gr	gr	gr
64.	B Theologie Plus	*	*	*	*
65.	B Vergelijkende Indo-Europese Taalwetenschap	*	*	*	*
66.	B Wereldgodsdiensten	*	*	*	*

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
67.	B Wijsbegeerte	*	*	*	*
68.	B Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	*	*	*	*

Techniek

Nr	Opleidingen	NT	NG ¹	EM	CM
1.	B Technische Wetenschappen	*	wb12	wb12+na1+sk1	wb12+na1+sk1
2.	B Bedrijfsinformatie-technologie	*	wb12	wb12	wb12
3.	B Biomedische technologie	*	*	wb12+na1	wb12+na1
4.	B Bouwkunde	*	wb12	wb12+na1	wb12+na1
5.	B Civiele Techniek ²	*	wb12	wb12+na12	wb12+na12
6.	B Elektrotechniek	*	wb12	wb12+na12	wb12+na12
7.	B Industrieel Ontwerpen	*	wb12	wb12+na12	wb12+na12
8.	B Life Science & Technology	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
9.	B Luchtvaart- en Ruimtevaarttechniek	*	wb12	wb12+na12	wb12+na12
10.	B Maritieme Techniek	*	wb12	wb12+na12	wb12+na12
11.	B Scheikundige Technologie	*	wb12	wb12+na1+sk1	wb12+na1+sk1
12.	B Sustainable Molecular Science and Technology	*	*	wb1+na1+sk1	wb1+na1+sk1
13.	B Technische Aardwetenschappen	*	wb12	wb12+na12	wb12+na12
14.	B Technische Bedrijfskunde	*	*	wb1+na1	wb1+na1
15.	B Technische Bestuurskunde	*	wb12	wb12+na12	wb12+na12
16.	B Technische Informatica	*	wb12	wb12	wb12
17.	B Technische Innovatiewetenschappen	*	*	wb1+na1	wb1+na1
18.	B Technische Natuurkunde	*	wb12	wb12+na12	wb12+na12
19.	B Technische Wiskunde	*	wb12	wb12	wb12
20.	B Werktuigbouwkunde ²	*	wb12	wb12+na12	wb12+na12

¹ Voor alle betrokken opleidingen geldt dat de instelling aan de student met het profiel NG de gelegenheid kan geven om aan de eis 'wb12' uiterlijk bij afronding van de propedeutische fase te voldoen.

² Voor deze opleidingen geldt dat de instelling aan de student met het profiel EM of CM de gelegenheid kán geven om aan de eisen 'na12' en 'wb12' uiterlijk bij afronding van de propedeutische fase te voldoen.

BIJLAGE B BEHORENDE BIJ ARTIKEL 2, DERDE LID

Eisen voor opleidingen van het hoger beroepsonderwijs, bij de VO-profielen zoals die tot 1 augustus 2007 werden aangeboden

- In deze bijlage wordt verstaan onder:
 - NT:** profiel natuur en techniek
 - NG:** profiel natuur en gezondheid
 - EM:** profiel economie en maatschappij
 - CM:** profiel cultuur en maatschappij
 - bi:** biologie
 - bi1:** biologie 1
 - bi12:** biologie 1,2
 - du12:** Duits 1,2
 - ec1:** economie 1
 - ec12:** economie 1,2
 - fa12:** Frans 1,2
 - gr:** Grieks
 - la:** Latijn
 - na1:** natuurkunde 1
 - na12:** natuurkunde 1,2
 - sk:** scheikunde
 - sk1:** scheikunde 1
 - sk12:** scheikunde 1,2
 - wa12:** wiskunde A 1,2
 - wb1:** wiskunde B 1
 - wb12:** wiskunde B 1,2
 - 2^emvt12:** tweede moderne 'vreemde' taal 1,2
 - Ad:** Associate degree
- Verklaring van de in deze bijlage gebruikte symbolen:
 - *: dit profiel geeft toegang tot de betreffende opleiding
 - #: dit profiel geeft geen toegang tot de betreffende opleiding

1. Instroom met HAVO diploma

Economie (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Accountancy ³	ec1	ec1	*	wa12 of wb1
2.	B Bedrijfseconomie	ec1	ec1	*	wa12 of wb1
3.	B Bedrijfskundige Informatica ³	*	*	*	*
4.	B Bestuurskunde / overheidsmanagement	ec1	ec1	*	*
5.	B Business Administration in Hotel Management ¹	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	*
6.	B Commercieel Management	*	*	*	*
7.	B Commerciële Economie ³	ec1	ec1	*	*
8.	B Communicatie ³	*	*	*	*
9.	B Communicatiesystemen	*	*	*	*
10.	B Facility Management ³	ec1	ec1	*	*
11.	B Financial Services Management	ec1	ec1	*	wa12 of wb1
12.	B Fiscale Economie ³	ec1	ec1	*	wa12 of wb1
13.	B Food And Business	*	*	*	*
14.	B Functiegerichte Bachelor in Toerisme en Recreatie ³	ec1 +2 ^e mvt	ec1 +2 ^e mvt	*	*
15.	B Hbo-Rechten	*	*	*	*
16.	B Hogere Europese Beroepenopleiding	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	*
17.	B Hogere Juridische opleiding	*	*	*	*
18.	B Hoger Hotelonderwijs ^{1,3}	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	*
19.	B Hoger Toeristisch en Recreatief Onderwijs	ec1+ 2 ^e mvt12	ec1 +2 ^e mvt12	*	*
20.	B Informatiedienstverlening en -management ³	*	*	*	*
21.	B Informationmanagement	*	*	*	*
22.	B Information Security Management	*	*	*	*
23.	B Integrale Veiligheid	*	*	*	*
24.	B Integrale Veiligheidskunde	ec1	ec1	*	*
25.	B International Business and Languages	ec1	ec1	*	*

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
26.	B International Business and Management Studies	ec1 of 2 ^e mvt12	ec1 of 2 ^e mvt12	*	*
27.	B Journalistiek	*	*	*	*
28.	B Kunst en Economie	*	*	*	*
29.	B Logistiek en Economie	ec1	ec1	*	*
30.	B Management, Economie en Recht, opleiding voor ³	ec1	ec1	*	*
31.	B Media and Entertainment Management	*	*	*	*
32.	B Media, Informatie en Communicatie	ec1	ec1	*	*
33.	B Office Management	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	*
34.	B Oriëntaalse Talen en Communicatie	*	*	*	*
35.	B People & Business management	*	*	*	*
36.	B Small Business & Retail Management ³	ec1	ec1	*	*
37.	B Sport, Management en Ondernemen ¹	*	*	*	*
38.	B Trade Management Azië	ec1	ec1	*	*
39.	B Vastgoed en Makelaardij	ec1	ec1	*	*
40.	B Vertaalacademie	2 ^e mvt12 ²	2 ^e mvt12 ²	2 ^e mvt12 ²	*
41.	B Vrijtijdsmanagement ³	ec1+ 2 ^e mvt12	ec1+ 2 ^e mvt12	*	*
42.	B Windesheim Honours College	*	*	*	wa12 of wb1

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

² Frans of Duits verplicht indien deze taal wordt gekozen.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Gezag en maatschappij (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Creatieve Therapie ¹	*	*	*	*
2.	B Culturele en Maatschappelijke Vorming	*	*	*	*
3.	B Godsdienst-pastoraal werk	*	*	*	*
4.	B Imam / Islamitisch geestelijk werker	*	*	*	*
5.	B Integrale Veiligheidskunde	ec1	ec1	*	*
6.	B Maatschappelijk werk en dienstverlening	*	*	*	*
7.	B Pedagogiek	*	*	*	*
8.	B Pedagogisch Management Kinderopvang	*	*	*	*
9.	B Personeel en Arbeid ³	*	*	*	*
10.	B Sociaal-Juridische Dienstverlening	*	*	*	*
11.	B Sociaal Pedagogische Hulpverlening	*	*	*	*
12.	B Social work	*	*	*	*
13.	B Sport en Bewegen ¹	*	*	*	*
14.	B Sport en Bewegingseducatie	*	*	*	*
15.	B Toegepaste psychologie	*	*	*	*

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Gezondheidszorg (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Audiologie	*	*	*	*
2.	B Bewegingsagogie/ Psychomotorische Therapie, Opleiding ¹	*	*	*	*
3.	B Ergotherapie, opleiding voor	*	*	*	*
4.	B Farmakunde	*	*	*	*
5.	B Fysiotherapeut, opleiding tot	*	*	*	*
6.	B Huidtherapie	*	*	*	*
7.	B Kunstzinnige Therapie	*	*	*	*
8.	B Logopedie, opleiding voor ¹	*	*	*	*
9.	B Management in de zorg ^{1,3}	*	*	*	*
10.	B Medische Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken	*	*	*	*
11.	B Mondzorgkunde, opleiding	*	*	*	*
12.	B Oefentherapie Cesar	*	*	*	*

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
13.	B Oefentherapeut Mensendieck, opleiding tot	*	*	*	*
14.	B Optometrie	*	*	*	*
15.	B Orthoptie	*	*	*	*
16.	B Podotherapie, opleiding	*	*	*	*
17.	B Sport, Gezondheid en Management ³	*	*	*	*
18.	B Toegepaste gerontologie	*	*	*	*
19.	B Verloskunde ¹	bi12	*	bi12 +sk1	bi12 +sk1
20.	B Verpleegkunde ^{1 2}	*	*	*	*
21.	B Verpleegkundige, opleiding tot ³	*	*	*	*
22.	B Voeding en Diëtetiek	*	*	*	*

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex art 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Landbouw en natuurlijke omgeving (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Bedrijfskunde en Agribusiness ³	*	*	*	wa12 of wb1
2.	B Biotechnologie – eisen geldend tot 1-9-2011 – eisen geldend vanaf 1-9-2011	* *	* wb12	# #	# #
3.	B Bos- en Natuurbeheer	*	*	*	wa12 of wb1
4.	B Dier- en Veehouderij ³	*	*	sk	#
5.	B Diermanagement	*	*	bi	#
6.	B Educatie en Kennismanagement groene sector ^{2,3}	*	*	*	*
7.	B Food design and Innovation	*	*	*	*
8.	B Kust- en Zeemanagement	*	*	*	wa12
9.	B Land-, en Watermanagement	*	*	sk	#
10.	B Milieukunde ³	*	*	sk	#
11.	B Plattelandsvernieuwing	*	*	*	*
12.	B Toegepaste Biologie	*	*	sk	#
13.	B Tropische Landbouw	*	*	sk	#
14.	B Tuinbouw en Akkerbouw ³	*	*	sk	#
15.	B Tuin- en Landschapsinrichting	*	*	*	wa12 of wb1
16.	B Voedingsmiddelentechnologie	*	*	sk+wb1	#
17. B	B Watermanagement	*	*	*	wb1 en na1

² opleiding tot leraar VO van de tweede graad.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Onderwijs (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Aardrijkskunde ²	*	*	*	*
2.	B Algemene Economie ²	ec1	ec1	*	*
3.	B Basisonderwijs, opleiding tot leraar	*	*	*	*
4.	B Beeldende kunst en vormgeving, docent ¹	*	*	*	*
5.	B Bedrijfseconomie ²	ec1	ec1	*	*
6.	B Biologie ²	*	*	bi	bi
7.	B Bouwkunde ²	*	*	wb1	wb1
8.	B Bouwtechniek ²	*	*	wb1	wb1
9.	B Consumptieve techniek ²	*	*	*	*
10.	B Dans, docent ¹	*	*	*	*
11.	B Drama, docent ¹	*	*	*	*
12.	B Duits ²	du12	du12	du12	du12
13.	B Economie ²	ec1	ec1	*	*
14.	B Elektrotechniek ²	*	*	wb1	wb1
15.	B Engels ²	*	*	*	*
16.	B Frans ²	fa12	fa12	fa12	fa12
17.	B Fries ²	*	*	*	*
18.	B Geschiedenis ²	*	*	*	*

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
19.	B Gezondheidszorg en welzijn ²	*	*	*	*
20.	B Godsdienst ²	*	*	*	*
21.	B Grafische techniek ²	*	*	*	*
22.	B Informatie en communicatie technologie, docent ²	*	*	wb1	wb1
23.	B Installatietechniek ²	*	*	wb1	wb1
24.	B Islam-godsdienst ²	*	*	*	*
25.	B Lichamelijke oefening ¹	*	*	*	*
26.	B Maatschappijleer ²	*	*	*	*
27.	B Mechanische techniek ²	*	*	wb1	wb1
28.	B Mens en maatschappij ²	*	*	*	*
29.	B Motorvoertuigentechniek ²	*	*	wb1	wb1
30.	B Muziek, docent ¹	*	*	*	*
31.	B Natuurkunde ²	*	*	#	#
32.	B Nederlands ²	*	*	*	*
33.	B Nederlandse gebarentaal/ tolkenopleiding ^{1,2,3}	*	*	*	*
34.	B Omgangskunde ²	*	*	*	*
35.	B Opleidingskunde	*	*	*	*
36.	B Pedagogiek ²	*	*	*	*
37.	B Scheikunde ²	*	*	#	#
38.	B Spaans ²	*	*	*	*
39.	B Techniek ²	*	*	#	#
40.	B Turks ^{1,2}	*	*	*	*
41.	B Verzorging/ huishoudkunde ²	*	*	*	*
42.	B Verzorging/ gezondheidskunde ²	*	*	*	*
43.	B Werktuigbouwkunde ²	*	*	wb1	wb1
44.	B Wiskunde ²	*	wb12	wb12	wb12

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex art 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

² Opleiding tot leraar (VO en/of BVE) van de tweede graad.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Taal en cultuur (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Autonome beeldende kunst ¹	*	*	*	*
2.	B Circus Arts ¹	*	*	*	*
3.	B Circus and Performance Art	*	*	*	*
4.	B Dans ¹	*	*	*	*
5.	B Film en televisie ⁴	*	*	*	*
6.	B Museologie	*	*	*	*
7.	B Muziek ^{1,3}	*	*	*	*
8.	B Muziektherapie ¹	*	*	*	*
9.	B Theater ¹	*	*	*	*
10.	B Vormgeving ^{1,3}	*	*	*	*

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

⁴ Voor deze opleiding is regelgeving in voorbereiding waarmee aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek zullen kunnen gelden.

Techniek (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Advanced Sensor Applications	*	wb1	#	#
2.	B Aot-techniek	*	*	#	#
3.	B Applied science	*	*	#	#
4.	B Aquatische ecotechnologie	*	*	#	#
5.	B Autotechniek	*	*	#	#
6.	B Aviation	*	*	na1	#
7.	B Bedrijfsmanagement MKB	*	*	*	wa12 of wb1
8.	B Bedrijfswiskunde	*	*	wb1	wb1
9.	B Bewegingstechnologie	*	*	*	*

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
10.	B Bio-informatica	*	*	*	wa12 of wb1 of na1
11.	B Biologie en medisch laboratoriumonderzoek ³	*	*	#	#
12.	B Biometrie	*	*	wb1	wb1
13.	B Biotechnologie	*	wb12	#	#
14.	B Bouwkunde ³	*	*	#	#
15.	B Bouwmanagement en vastgoed	*	*	*	wa12 of wb1
16.	B Bouwtechnische Bedrijfskunde ³	*	*	*	#
17.	B Built Environment	*	*	#	#
18.	B Business engineering	*	*	#	#
19.	B Business Management	*	*	*	wa12 of wb1
20.	B Chemie	*	*	#	#
21.	B Chemische technologie ³	*	*	#	#
22.	B Civiele techniek ³	*	*	#	#
23.	B Climate & Environment	*	*	*	wa12
24.	B Commercieel ingenieur	*	*	*	*
25.	B Communication and multimedia design	*	*	*	*
26.	B Elektrotechniek ³	*	*	#	#
27.	B Embedded Systems Engineering	*	*	#	#
28.	B Engineering, design and innovation	*	*	na1	#
29.	B Forensisch onderzoek	*	*	#	#
30.	B Game architecture and design	*	*	*	*
31.	B Geodesie	*	*	*	#
32.	B Gezondheidszorgtechnologie	*	*	*	#
33.	B Grafimediageotechnologie	*	*	*	*
34.	B Human technology	*	*	*	*
35.	B Hydrografie	*	*	#	#
36.	B Industrieel produkt ontwerpen ³	*	*	#	#
37.	B Industriële automatisering	*	*	#	#
38.	B Informatica	*	*	*	*
39.	B Kunst en techniek ¹	*	*	*	*
40.	B Logistiek en technische vervoerskunde	*	*	wb1 of wa12	(wb1 of wa12) +na1
41.	B Luchtvaarttechnologie	*	*	#	#
42.	B Maritiem officier ¹	*	*	#	#
43.	B Milieugerichte materiaaltechnologie	*	*	#	#
44.	B Milieukunde ³	*	*	sk	#
45.	B Netwerk infrastructuur design	*	*	*	wb1
46.	B Orthopedische technologie	*	*	#	#
47.	B Ruimtelijke ordening en planologie	*	*	*	wb1+na1
48.	B Scheepsbouwkunde	*	*	#	#
49.	B Stedenbouwkundig Ontwerpen	*	*	*	*
50.	B Technische Bedrijfskunde ³	*	*	*	#
51.	B Technisch commerciële confectiekunde	*	*	*	(wa12 of wb1) + (sk of na1 of ec12)
52.	B Technische commerciële textielkunde	*	*	*	*
53.	B Technische informatica ³	*	*	wb1	wb1
54.	B Technische natuurkunde	*	*	#	#
55.	B Verkeerskunde	*	*	*	wb1+na1
56.	B Werktuigbouwkunde ³	*	*	#	#

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

3 Instroom met VWO-diploma

Economie (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Accountancy ³	ec1	ec1	*	ec1

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
2.	B Bedrijfseconomie	ec1	ec1	*	ec1
3.	B Bedrijfskundige informatica ³	*	*	*	*
4.	B Bestuurskunde/overheids-management	ec1	ec1	*	ec1
5.	B Business Administration in Hotel Management ¹	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	*
6.	B Commercieel Management	*	*	*	*
7.	B Commerciële economie ³	ec1	ec1	*	ec1
8.	B Communicatie ³ ec1 eis is vervallen per 01-09-2008	*	*	*	*
9.	B Communicatiesystemen ³ ec eis is vervallen per 01-09-2008	*	*	*	*
10.	B Facility management ³	ec1	ec1	*	ec1
11.	B Financial services management	ec1	ec1	*	ec1
12.	B Fiscale economie ³	ec1	ec1	*	ec1
13.	B Food and Business	*	*	*	*
14.	B Functiegerichte Bachelor in toerisme en recreatie ³	ec1	ec1	*	*
15.	B HBO-rechten	*	*	*	*
16.	B Hogere Europese Beroepenopleiding	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	*
17.	B Hogere Juridische opleiding	*	*	*	*
18.	B Hoger Hotelonderwijs ^{1, 3}	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	*
19.	B Hoger toeristisch en recreatief onderwijs	ec1	ec1	*	*
20.	B Informatiedienstverlening en - Management ³	*	*	*	*
21.	B Informationmanagement	*	*	*	*
22.	B Information Security Management	*	*	*	*
23.	B Integrale veiligheid	*	*	*	*
24.	B Integrale veiligheidskunde	ec1	ec1	*	ec1
25.	B International Business and languages	ec1	ec1	*	ec1
26.	B International Business and managementstudies	ec1 of 2 ^e mvt12	ec1 of 2 ^e mvt12	*	*
27.	B Journalistiek	*	*	*	*
28.	B Kunst en economie	*	*	*	*
29.	B Logistiek en economie	ec1	ec1	*	ec1
30.	B Management, economie en recht, opleiding voor ³	ec1	ec1	*	ec1
31.	B Media and entertainment management	*	*	*	*
32.	B Media, Informatie en Communicatie	ec1	ec1	*	ec1
33.	B Office-management	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	2 ^e mvt12	*
34.	B Oriëntaalse talen en communicatie	*	*	*	*
35.	B People and Business Management	*	*	*	*
36.	B Small Business & retail management ³	ec1	ec1	*	ec1
37.	B Sport, management en ondernemen ¹	*	*	*	*
38.	B Trade management Azië	ec1	ec1	*	ec1
39.	B Vastgoed en makelaardij	ec1	ec1	*	ec1
40.	B Vertaalacademie	2 ^e mvt1 ²	2 ^e mvt1 ²	2 ^e mvt1 ²	*
41.	B Vrijtijdsmanagement ³	ec1	ec1	*	*
42.	B Windesheim Honours College	*	*	*	wa12 of wb1

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

² Frans of Duits verplicht indien deze taal wordt gekozen.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Gedrag en maatschappij (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Creatieve therapie ¹	*	*	*	*
2.	B Culturele en maatschappelijke vorming	*	*	*	*
3.	B Godsdienst-pastoraal werk	*	*	*	*
4.	B Imam / Islamitisch geestelijk werker	*	*	*	*
5.	B Integrale veiligheidskunde	ec1	ec1	*	ec1
6.	B Maatschappelijke werk en dienstverlening	*	*	*	*
7.	B Pedagogiek	*	*	*	*
8.	B Pedagogisch Management Kinderopvang	*	*	*	*

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
9.	B Personeel en arbeid ³	*	*	*	*
10.	B Sociaal-juridische dienstverlening	*	*	*	*
11.	B Sociaal pedagogische hulpverlening	*	*	*	*
12.	B Social work	*	*	*	*
13.	B Sport en Bewegen ¹	*	*	*	*
14.	B Sport en Bewegingseducatie	*	*	*	*
15.	B Toegepaste psychologie	*	*	*	*

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Gezondheidszorg (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Audiologie	*	*	*	*
2.	B Bewegingsagogie/ psychomotorische therapie, opleiding ¹	*	*	*	*
3.	B Ergotherapie, opleiding voor	*	*	*	*
4.	B Farmakunde	*	*	*	*
5.	B Fysiotherapeut, opleiding tot	*	*	*	*
6.	B Huidtherapie	*	*	*	*
7.	B Kunstzinnige therapie	*	*	*	*
8.	B Logopedie, opleiding voor ¹	*	*	*	*
9.	B Management in de zorg ^{1,3}	*	*	*	*
10.	B Medisch Beeldvormende en radiotherapeutische technieken	*	*	*	*
11.	B Mondzorgkunde, opleiding	*	*	*	*
12.	B Oefentherapie Cesar	*	*	*	*
13.	B Oefentherapie Mensendieck, opleiding tot	*	*	*	*
14.	B Optometrie	*	*	*	*
15.	B Orthoptie	*	*	*	*
16.	B Podotherapie, opleiding	*	*	*	*
17.	B Sport, gezondheid en management ³	*	*	*	*
18.	B Toegepaste gerontologie	*	*	*	*
19.	B Verloskunde ¹	bi12	*	bi12 + sk1	bi12 + sk1
20.	B Verpleegkunde ^{1,2}	*	*	*	*
21.	B Verpleegkundige, opleiding tot ³	*	*	*	*
22.	B Voeding en diëtetiek	*	*	*	*

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Landbouw en natuurlijke omgeving (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Bedrijfskunde en agribusiness	*	*	*	*
2.	B Biotechnologie	*	*	#	#
3.	B Bos- en natuurbeheer	*	*	*	*
4.	B Dier- en veehouderij ³	*	*	sk1	#
5.	B Diermanagement	*	*	bi1	#
6.	B Educatie en kennismanagement groene sector ^{2,3}	*	*	*	*
7.	B Food design and Innovation	*	*	*	*
8.	B Kust- en zeemanagement	*	*	*	wa12
9.	B Land- en watermanagement	*	*	sk1	sk1
10.	B Milieukunde ³	*	*	sk1	#
11.	B Plattelandsvernieuwing	*	*	*	*
12.	B Toegepaste Biologie	*	*	sk1	#
13.	B Tropische landbouw	*	*	sk1	#
14.	B Tuinbouw en akkerbouw ³	*	*	sk1	#
15.	B Tuin- en landschapsinrichting	*	*	*	*
16.	B Voedingsmiddelentechnologie	*	*	sk1+wb1	#
17.	B Watermanagement	*	*	*	wa1,2 en na1

² Opleiding tot leraar VO van de tweede graad.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Onderwijs (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Aardrijkskunde ²	*	*	*	*
2.	B Algemene economie ²	ec1	ec1	*	ec1
3.	B Basisonderwijs, opleiding tot leraar	*	*	*	*
4.	B Beeldende kunst en vormgeving, docent ¹	*	*	*	*
5.	B Bedrijfseconomie ²	ec1	ec1	*	ec1
6.	B Biologie ²	*	*	bi12	bi12
7.	B Bouwkunde ²	*	*	*	wa12
8.	B Bouwtechniek ²	*	*	*	wa12
9.	B Consumptieve techniek ²	*	*	*	*
10.	B Dans, docent ¹	*	*	*	*
11.	B Drama, docent ¹	*	*	*	*
12.	B Duits ²	*	*	*	*
13.	B Economie ²	ec1	ec1	*	ec1
14.	B Elektrotechniek ²	*	*	*	wa12
15.	B Engels ²	*	*	*	*
16.	B Frans ²	*	*	*	*
17.	B Fries ²	*	*	*	*
18.	B Geschiedenis ²	*	*	*	*
19.	B Gezondheidszorg en welzijn ²	*	*	*	*
20.	B Godsdienst ²	*	*	*	*
21.	B Grafische techniek ²	*	*	*	*
22.	Infomatie en communicatietechnologie. Docent ²	*	*	*	wa12
23.	B Installatietechniek ²	*	*	*	wa12
24.	B Islam-godsdienst ²	*	*	*	*
25.	B Lichamelijke oefening ¹	*	*	*	*
26.	B Maatschappijleer ²	*	*	*	*
27.	B Mechanische techniek ²	*	*	*	wa12
28.	B Mens en maatschappij ²	*	*	*	*
29.	B Motorvoertuigtechniek ²	*	*	*	wa12
30.	B Muziek, docent ¹	*	*	*	*
31.	B Natuurkunde ²	*	*	na1+sk1	wa12 +na1 +sk1
32.	B Nederlands ²	*	*	*	*
33.	B Nederlandse gebarentaal/tolkenopleiding ^{1,3}	*	*	*	*
34.	B Omgangskunde ²	*	*	*	*
35.	B Opleidingskunde	*	*	*	*
36.	B Pedagogiek ²	*	*	*	*
37.	B Scheikunde ²	*	*	na1+sk1	wa12 +na1 +sk1
38.	B Spaans ²	*	*	*	*
39.	B Techniek ²	*	*	na1+sk1	wa12 +na1 +sk1
40.	B Turks ^{1,2}	*	*	*	*
41.	B Verzorging/huishoudkunde ²	*	*	*	*
42.	B Verzorging/gezondheidskunde ²	*	*	*	*
43.	B Werktuigbouwkunde ²	*	*	*	wa12
44.	B Wiskunde ²	*	*	wb1	wb1

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

² Opleiding tot leraar (VO en/of BVE) van de tweede graad.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Taal en cultuur (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Autonome Beeldende kunst ¹	*	*	*	*
2.	B Circus Arts ¹	*	*	*	*

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
3.	B Circus and Performance Art	*	*	*	*
4.	B Dans ¹	*	*	*	*
5.	B Film en televisie ⁴	*	*	*	*
6.	B Museologie	*	*	*	*
7.	B Muziek ^{1,3}	*	*	*	*
8.	B Muziektherapie ¹	*	*	*	*
9.	B Theater ¹	*	*	*	*
10.	B Vormgeving ^{1,3}	*	*	*	*

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

⁴ Voor deze opleiding is regelgeving in voorbereiding waarmee aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek zullen kunnen gelden.

Techniek (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
1.	B Advanced Sensor Applications	*	wb1	#	#
2.	B Aot-techniek	*	*	na1	wa12+na1
3.	B Applied science	*	*	#	#
4.	B Aquatische ecotechnologie	*	*	#	#
5.	B Autotechniek	*	*	na1	wa12+na1
6.	B Aviation	*	*	na1	wa12+na1
7.	B Bedrijfsmanagement MKB	*	*	*	wa12
8.	B Bedrijfswiskunde	*	*	wb1	wb1
9.	B Bewegingstechnologie	*	*	*	*
10.	B Bio-informatica	*	*	*	*
11.	B Biologie en medisch laboratoriumonderzoek ³	*	*	#	#
12.	B Biometrie	*	*	*	*
13.	B Biotechnologie – eisen geldend tot 1-9-2012 – eisen geldend vanaf 1-9-2012	* *	* *	sk1 #	sk1 #
14.	B Bouwkunde ³	*	*	na1	wa12+na1
15.	B Bouwmanagement en vastgoed	*	*	*	*
16.	B Bouwtechnische Bedrijfskunde ³	*	*	*	wa12+na1
17.	B Built Environment	*	*	na1	wa12 + (na1 of sk1)
18.	B Business engineering	*	*	na1	wa12+ na1
19.	B Business Management	*	*	*	*
20.	B Chemie	*	*	#	#
21.	B Chemische technologie ³	*	*	na1	wa12+na1
22.	B Civiele techniek ³	*	*	na1	wa12+na1
23.	B Climate & Environment	*	*	*	wa12
24.	B Commercieel ingenieur	*	*	*	*
25.	B Communication and multimedia design	*	*	*	*
26.	B Elektrotechniek ³	*	*	na1	wa12+na1
27.	B Embedded Systems Engineering	*	*	#	#
28.	B Engineering, design and innovation	*	*	na1	wa12+na1
29.	B Forensisch onderzoek	*	*	#	#
30.	B Game Architecture and design	*	*	*	*
31.	B Geodesie	*	*	*	wa12
32.	B Gezondheidszorgtechnologie	*	*	*	wa12
33.	B Grafimediageotechnologie	*	*	*	*
34.	B Human technology	*	*	*	*
35.	B Hydrografie	*	*	na1	wa12+na1
36.	B Industrieel product ontwerpen ³	*	*	na1	wa12+na1
37.	B Industriële automatisering	*	*	na1	wa12+na1
38.	B Informatica	*	*	*	*
39.	B Kunst en techniek ¹	*	*	*	*
40.	B Logistiek en technische vervoerskunde	*	*	*	(wb1 of wa12) +na1
41.	B Luchtvaarttechnologie	*	*	na1	wa12+na1

Nr	Opleiding	NT	NG	EM	CM
42.	B Maritiem officier ¹	*	*	na1	wa12+na1
43.	B Milieugerichte materiaaltechnologie	*	*	wb1+(sk1 of na1)	wb1+(sk1 of na1)
44.	B Milieukunde ³	*	*	sk1	wa12+sk1
45.	B Netwerk infrastructuur design	*	*	*	wa12
46.	B Orthopedische technologie	*	*	na1	wa12+na1
47.	B Ruimtelijke ordening en planologie	*	*	*	wa12+na1
48.	B Scheepsbouwkunde	*	*	na1	wa12+na1
49.	B Stedenbouwkundig ontwerpen	*	*	*	*
50.	B Technische Bedrijfskunde ³	*	*	*	wa12+na1
51.	B Technische commerciële confectiekunde	*	*	*	wa12 + (sk1 of na1 of ec1)
52.	B Technisch commerciële textielkunde	*	*	*	*
53.	B Technische informatica ³	*	*	*	*
54.	B Technische natuurkunde	*	*	na1	wa12+na1
55.	B Verkeerskunde	*	*	*	wa12+na1
56.	B Werktuigbouwkunde ³	*	*	na1	wa12+na1

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

BIJLAGE C BEHORENDE BIJ ARTIKEL 2, TWEEDE LID

Eisen voor opleidingen van het wetenschappelijk onderwijs, bij de VO-profielen zoals die vanaf 1 augustus 2007 worden aangeboden

- In deze bijlage wordt verstaan onder:
 - NT:** profiel natuur en techniek
 - NG:** profiel natuur en gezondheid
 - EM:** profiel economie en maatschappij
 - CM:** profiel cultuur en maatschappij
 - ak:** aardrijkskunde
 - biol:** biologie
 - econ:** economie
 - grtl:** Griekse taal en cultuur
 - latl:** Latijnse taal en cultuur
 - nat:** natuurkunde
 - nlt:** natuur, leven & technologie
 - schk:** scheikunde
 - wisA:** wiskunde A
 - wisB1:** wiskunde B
 - 2^emvt12:** tweede moderne 'vreemde' taal 1,2
 - Ad:** Associate degree
- Verklaring van de in deze bijlage gebruikte symbolen:
 - *: dit profiel geeft toegang tot de betreffende opleiding
 - #: dit profiel geeft geen toegang tot de betreffende opleiding

Economie

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Accountancy en Controlling	*	*	*	wisA of wisB
2.	B Actuariële wetenschappen	*	wisB	wisB	wisB
3.	B Bedrijfseconomie	*	*	*	wisA of wisB
4.	B Bedrijfskunde	*	*	*	wisA of wisB
5.	B Econometrie en Operationele research	*	wisB	wisB	wisB
6.	B Economie	*	*	*	wisA of wisB
7.	B Economie en Bedrijfseconomie	*	*	*	wisA of wisB
8.	B Economie en Bedrijfskunde	*	*	*	wisA of wisB
9.	B Economie en Informatica	*	*	*	wisA of wisB
10.	B Fiscale economie	*	*	*	wisA of wisB
11.	B International Business	*	*	*	wisA of wisB
12.	B International Business Administration	*	*	*	wisA of wisB
13.	B Technologie management	*	*	*	wisA of wisB

Gedrag en Maatschappij

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Algemene sociale wetenschappen	*	*	*	*
2.	B Bestuur en organisatie	*	*	*	*
3.	B Bestuurskunde	*	*	*	*
4.	B Communicatiewetenschap	*	*	*	*
5.	B Criminologie	*	*	*	*
6.	B Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie	*	*	*	*
7.	B Europese Studies	*	*	*	*
8.	B International Bachelor's Programme in Communication and Media	*	*	*	*
9.	B Milieu-maatschappij-wetenschappen	*	*	*	*
10.	B Onderwijskunde	*	*	*	*
11.	B Organisationswetenschappen	*	*	*	*
12.	B Pedagogische wetenschappen	*	*	*	*
13.	B Personeelwetenschappen	*	*	*	*
14.	B Planologie	*	*	*	*
15.	B Politicologie	*	*	*	*
16.	B Psychologie	*	*	*	*
17.	B Sociaal-Culturele Wetenschappen	*	*	*	*

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
18.	B Sociale Geografie	*	*	*	*
19.	B Sociale Geografie en Planologie	*	*	*	*
20.	B Sociologie	*	*	*	*
21.	B Technische Planologie	*	*	*	wisA of wisB
22.	B Vrijtijdwetenschappen	*	*	*	*

Gezondheidszorg

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Bewegingswetenschappen	biol	nat	#	#
2.	B Biomedische wetenschappen	biol	nat	#	#
3.	Diergeneeskunde	biol	nat	#	#
4.	B European Public Health	*	*	*	*
5.	Geneeskunde	biol	nat	#	#
6.	B Geneeskunde	biol	nat	#	#
7.	B Gezondheid en leven	biol	*	biol + schk	#
8.	B Gezondheidswetenschappen	*	*	*	*
9.	B Klinische technologie	biol	nat + wisB	#	#
10.	B Medische Informatiekunde	*	nat	nat	nat + (wisA of wisB)
11.	B Tandheelkunde	biol	nat	#	#

Landbouw en Natuurlijke omgeving

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Agrotechnologie	*	nat	wisB + nat + (schk of biol)	wisB + nat + (schk of biol)
2.	B Bedrijfs- en Consumentenwetenschappen	*	*	*	wisA of wisB
3.	B Biologie	biol	nat	#	#
4.	B Biotechnologie	*	*	2 uit nat, schk en biol	nat + schk + biol
5.	B Bodem, Water, Atmosfeer	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
6.	B Bos- en natuurbeheer	*	*	biol of ak	wisA + (biol of ak)
7.	B Dierwetenschappen	*	*	schk	(wisA of wisB) + schk
8.	B Economie en Beleid	*	*	*	wisA of wisB
9.	B Gezondheid en Maatschappij	*	*	*	wisA of wisB
10.	B Internationaal Land- en Waterbeheer	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
11.	B Internationale Ontwikkelingsstudies	*	*	*	wisA of wisB
12.	B Landschapsarchitectuur en ruimtelijke planning	*	*	*	(wisA of wisB)+ (ak of biol)
13.	B Levensmiddelentechnologie	*	*	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
14.	B Milieukunde	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
15.	B Moleculaire Levenswetenschappen	*	nat of (wisB+nlt)	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
16.	B Plantenwetenschappen	*	*	2 uit biol, nat en schk	biol + nat + schk
17.	B Toegepaste Communicatiewetenschap	*	*	*	*
18.	B Voeding en Gezondheid	*	*	schk + biol	schk + biol

Natuur

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Aarde en economie	*	*	*	wisA of wisB
2.	B Aardwetenschappen	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
3.	B Algemene natuurwetenschappen	*	wisB + nat	wisB + (nat of schk)	wisB + nat + schk

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
4.	B Bedrijfskunde en Informatica	*	wisB	wisB	wisB
5.	B Beta-gamma	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + (nat of schk)
6.	B Bio-exact	biol	wisB + nat	#	#
7.	B Biofarmaceutische Wetenschappen	biol	*	biol + nat + schk	#
8.	B Biologie	biol	nat	#	#
9.	B Farmaceutische Wetenschappen	*	nat	nat + schk	(wisA of wisB) + nat + schk
10.	B Farmacie	*	nat	nat + schk	(wisA of wisB) + nat + schk
11.	B Informatica	*	wisB	wisB	wisB
12.	B Informatie, Multimedia en Management	*	*	*	wisA of wisB
13.	B Informatiekunde	*	*	*	wisA of wisB
14.	B Kennistechnologie	*	wisB	wisB	wisB
15.	B Kunstmatige Intelligentie	*	*	*	wisA of wisB
16.	B Life Science and Technology	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
17.	B Medische Natuurwetenschappen	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
18.	B Milieu-natuurwetenschappen	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
19.	B Moleculaire Levenswetenschappen	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
20.	B Molecular Science and Technology	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
21.	B Natuur- en Sterrenkunde	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
22.	B Natuurkunde	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
23.	B Natuurwetenschappen	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
24.	B Psychobiologie	biol	nat	#	#
25.	B Scheikunde	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
26.	B Sterrenkunde	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
27.	B Wiskunde	*	wisB	wisB	wisB

Recht

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Bestuurskunde	*	*	*	*
2.	B European Law School	*	*	*	*
3.	B Fiscaal recht	*	*	*	*
4.	B Internationaal en Europees Recht	*	*	*	*
5.	B Notarieel Recht	*	*	*	*
6.	B Recht en Bestuur	*	*	*	*
7.	B Recht en ICT	*	*	*	*
8.	B Recht en Management	*	*	*	*
9.	B Rechtsgeleerdheid	*	*	*	*

Taal en Cultuur

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Algemene Cultuurwetenschappen	*	*	*	*
2.	B American Studies	*	*	*	*
3.	B Arabische Taal en Cultuur	*	*	*	*
4.	B Arabische, Nieuwperzische en Turkse Talen en Culturen	*	*	*	*
5.	B Archeologie	*	*	*	*
6.	B Archeologie en Prehistorie	*	*	*	*
7.	B Communicatie- en Informatiewetenschappen	*	*	*	*
8.	B Culturele Informatiewetenschap	*	*	*	*
9.	B Cultuurwetenschappen	*	*	*	*
10.	B Duitse Taal en Cultuur	*	*	*	*

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
11.	B Egyptische Taal en Cultuur	*	*	*	*
12.	B Engelse Taal en Cultuur	*	*	*	*
13.	B Europese Studies	*	*	*	*
14.	B Finoegrische Talen en Culturen	*	*	*	*
15.	B Franse Taal en Cultuur	*	*	*	*
16.	B Friese Taal en Cultuur	*	*	*	*
17.	B Geschiedenis	*	*	*	*
18.	B Godgeleerdheid	*	*	*	*
19.	B Godsdienstwetenschap	*	*	*	*
20.	B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur	latl of grtl	latl of grtl	latl of grtl	latl of grtl
21.	B Hebreeuwse en Aramese Talen en Culturen	*	*	*	*
22.	B Hebreeuwse Taal en Cultuur	*	*	*	*
23.	B Internationale betrekkingen en internationale organisatie	*	*	*	*
24.	B Islam en Arabisch	*	*	*	*
25.	B Islamitische theologie	*	*	*	*
26.	B Italiaanse Taal en Cultuur	*	*	*	*
27.	B Keltische Talen en cultuur	*	*	*	*
28.	B Kunsten, Cultuur en Media	*	*	*	*
29.	B Kunstgeschiedenis	*	*	*	*
30.	B Latijnse Taal en Cultuur	*	*	*	*
31.	B Liberal Arts en Sciences	*	*	*	*
32.	B Literatuurwetenschap	*	*	*	*
33.	B Media en Cultuur	*	*	*	*
34.	B Muziekwetenschap	*	*	*	*
35.	B Nederlandkunde/ Dutch studies	*	*	*	*
36.	B Nederlandse Taal en Cultuur	*	*	*	*
37.	B Nieuwgriekse Taal en Cultuur	*	*	*	*
38.	B Oudheidkunde	*	*	*	*
39.	B Portugese Taal en Cultuur	*	*	*	*
40.	B Religie in Samenleving en Cultuur	*	*	*	*
41.	B Religie en levensbeschouwing	*	*	*	*
42.	B Religiestudies	*	*	*	*
43.	B Roemeense Taal en Cultuur	*	*	*	*
44.	B Romaanse Talen en Culturen	*	*	*	*
45.	B Ruslandkunde	*	*	*	*
46.	B Scandinavische Talen en Culturen	*	*	*	*
47.	B Slavische Talen en Culturen	*	*	*	*
48.	B Spaanse Taal en Cultuur	*	*	*	*
49.	B Taal en Cultuurstudies	*	*	*	*
50.	B Talen en Culturen van Afrika	*	*	*	*
51.	B Talen en Culturen van China	*	*	*	*
52.	B Talen en Culturen van het Midden Oosten	*	*	*	*
53.	B Talen en Culturen van India en Tibet	*	*	*	*
54.	B Talen en Culturen van Indonesië	*	*	*	*
55.	B Talen en Culturen van Japan	*	*	*	*
56.	B Talen en Culturen van Korea	*	*	*	*
57.	B Talen en Culturen van Latijns Amerika/Spaans	*	*	*	*
58.	B Talen en Culturen van Mesopotamië en Anatolië	*	*	*	*
59.	B Taalwetenschap	*	*	*	*
60.	B Theater- Film en Televisiewetenschap	*	*	*	*
61.	B Theaterwetenschap	*	*	*	*
62.	B Theologie	*	*	*	*
63.	B Theologie Klassiek	gr	gr	gr	gr
64.	B Theologie Plus	*	*	*	*
65.	B Vergelijkende Indo-Europese Taalwetenschap	*	*	*	*
66.	B Wereldgodsdiensten	*	*	*	*
67.	B Wijsbegeerte	*	*	*	*
68.	B Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	*	*	*	*

Techniek

Nr	Opleidingen	NT	NG ¹	EM	CM
1.	B Advanced Technology	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
2.	B Bedrijfsinformatie-technologie	*	wisB	wisB	wisB
3.	B Biomedische technologie	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
4.	B Bouwkunde	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
5.	B Civiele Techniek ²	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
6.	B Elektrotechniek	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
7.	B Industrieel Ontwerpen	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
8.	B Life Science & Technology	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
9.	B Luchtvaart- en Ruimtevaarttechniek	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
10.	B Maritieme Techniek	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
11.	B Scheikundige Technologie	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
12.	B Sustainable Molecular Science and Technology	*	wisB + nat	wisB + nat + schk	wisB + nat + schk
13.	B Technische Aardwetenschappen	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
14.	B Technische Bedrijfskunde	*	wisB	wisB	wisB
15.	B Technische Bestuurskunde	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
16.	B Technische Informatica	*	wisB	wisB	wisB
17.	B Technische Innovatiewetenschappen	*	wisB	wisB	wisB
18.	B Technische Natuurkunde	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat
19.	B Technische Wiskunde	*	wisB	wisB	wisB
20.	B Werktuigbouwkunde ²	*	wisB + nat	wisB + nat	wisB + nat

¹ Voor alle opleidingen geldt dat de instelling aan de student met het profiel NG de gelegenheid kan geven om aan de eisen 'na' en 'wisB' uiterlijk bij afronding van de propedeutische fase te voldoen.

² Voor deze opleidingen geldt dat de instelling aan de student met het profiel EM of CM de gelegenheid kán geven om aan de eisen 'na' en 'wisB' uiterlijk bij afronding van de propedeutische fase te voldoen.

BIJLAGE D BEHORENDE BIJ ARTIKEL 2, VIERDE LID

Eisen voor opleidingen van het hoger beroepsonderwijs, bij de VO-profielen zoals die vanaf 1 augustus 2007 worden aangeboden

- In deze bijlage wordt verstaan onder:
 - NT:** profiel natuur en techniek
 - NG:** profiel natuur en gezondheid
 - EM:** profiel economie en maatschappij
 - CM:** profiel cultuur en maatschappij
 - biol:** biologie
 - dutl:** Duitse taal en cultuur
 - fatl:** Franse taal en cultuur
 - econ:** economie
 - m&o:** management en organisatie
 - maw:** maatschappijwetenschappen
 - nat:** natuurkunde
 - nlt:** natuur, leven & technologie
 - schk:** scheikunde
 - wia:** wiskunde A
 - wib:** wiskunde B
 - 2^emvt:** tweede moderne 'vreemde' taal
 - Ad:** Associate degree
- Verklaring van de in deze bijlage gebruikte symbolen:
 - *: dit profiel geeft toegang tot de betreffende opleiding
 - #: dit profiel geeft geen toegang tot de betreffende opleiding

1. Instroom met HAVO diploma

Economie (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Accountancy ³	econ of m&o	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
2.	B Bedrijfseconomie	*	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
3.	B Bedrijfskundige informatica ³	*	*	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
4.	B Bestuurskunde /overheidsmanagement	econ	econ	*	econ
5.	B Business Administration in Hotel Management ¹	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	econ of m&o
6. B	B Commercieel Management	*	*	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
7.	B Commerciële economie ³	econ of m&o	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
8.	B Communicatie ³	*	*	*	wisA of wisB
9.	B Communicatiesystemen	*	*	*	wisA of wisB
10.	B Facility management ³	econ of m&o	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
11.	B Financial services management	econ of m&o	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
12.	B Fiscale economie ³	econ of m&o	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
13.	B Food and business	*	*	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
14.	B Functiegerichte bachelor in toerisme en recreatie ³	*	*	*	econ of m&o
15.	B Hbo-Rechten	*	*	*	*
16.	B Hogere Europese beroepenopleiding	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	*
17.	B Hogere Juridische opleiding	*	*	*	*
18.	B Hoger Hotelonderwijs ^{1,3}	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	econ of m&o

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
19.	B Hoger toeristisch en recreatief onderwijs	*	*	*	econ of m&o
20.	B Informatiedienstverlening en -management ³	*	*	*	*
21.	B Informationmanagement	*	*	*	econ of m&o
22.	B Information Security Management	*	*	*	*
23.	B Integrale veiligheid	*	*	*	*
24.	B Integrale veiligheidskunde	econ	econ	*	econ
25.	B International business and languages	econ of m&o	econ of m&o	*	*
26.	B International business and management studies	econ of m&o of 2 ^e mvt	econ of m&o of 2 ^e mvt	*	econ of m&o
27.	B Journalistiek	*	*	*	*
28.	B Kunst en economie	*	*	*	*
29.	B Logistiek en economie	econ of m&o	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
30.	B Management, economie en recht, opleiding voor ³	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of maw of m&o
31.	B Media and entertainment Management	*	*	*	*
32.	B Media, informatie en communicatie	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
33.	B Office management	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	*
34.	B Oriëntaalse talen en communicatie	*	*	*	*
35.	B People and Business Management	*	*	*	*
36.	B Small business & retail management ³	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
37.	B Sport, management en ondernemen ¹	*	*	*	wisA of wisB
38.	B Trade management Azië	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
39.	B Vastgoed en makelaardij	econ of m&o	econ of m&o	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
40.	B Vertaalacademie	2 ^e mvt ²	2 ^e mvt ²	2 ^e mvt ²	*
41.	B Vrijtijdsmanagement ³	*	*	*	econ of m&o
42.	B Windesheim Honours College	*	*	*	wisA of wisB

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

² Frans of Duits verplicht indien deze taal wordt gekozen.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Gedrag en maatschappij (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Creatieve therapie ¹	*	*	*	*
2.	B Culturele en maatschappelijke vorming	*	*	*	*
3.	B Godsdienst-pastoraal werk	*	*	*	*
4.	B Imam/Islamitisch geestelijk werker	*	*	*	*
5.	B Integrale veiligheidskunde	econ	econ	*	econ
6.	B Maatschappelijk werk en dienstverlening	*	*	*	*
7.	B Pedagogiek	*	*	*	*
8.	B Pedagogisch Management Kinderopvang	*	*	*	*
9.	B Personeel en arbeid ³	*	*	*	*
10.	B Sociaal-juridische dienstverlening	*	*	*	*
11.	B Sociaal pedagogische hulpverlening	*	*	*	*
12.	B Social work	*	*	*	*
13.	B Sport en bewegen ¹	*	*	*	*
14.	B Sport en bewegingseducatie	*	*	*	*
15.	B Toegepaste psychologie	*	*	*	wisA of wisB

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Gezondheidszorg (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Audiologie	*	*	*	*
2.	B Bewegingsagogie/ psychomotorische therapie, opleiding ¹	*	*	*	*
3.	B Ergotherapie, opleiding voor	*	*	*	*

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
4.	B Farmakunde	*	*	*	*
5.	B Fysiotherapeut, opleiding tot	*	*	*	*
6.	B Huidtherapie	*	*	*	*
7.	B Kunstzinnige therapie	*	*	*	*
8.	B Logopedie, opleiding voor ¹	*	*	*	*
9.	B Management in de zorg ^{1,3}	*	*	*	*
10.	B Medisch beeldvormende en radio-therapeutische technieken	*	*	*	wisA of wisB
11.	B Mondzorgkunde	*	*	*	*
12.	B Oefentherapie Cesar	*	*	*	*
13.	B Oefentherapeut Mensendieck, opleiding tot	*	*	*	*
14.	B Optometrie	*	*	*	wisA of wisB
15.	B Orthoptie	*	*	*	wisA of wisB
16.	B Podotherapie, opleiding	*	*	*	*
17.	B Sport, gezondheid en management ³	*	*	*	*
18.	B Toegepaste gerontologie	*	*	*	*
19.	B Verloskunde ¹	bi	*	bi + schk	bi + schk + (wisA of wisB)
20.	B Verpleegkunde ^{1,2}	*	*	*	*
21.	B Verpleegkundige, opleiding tot ³	*	*	*	*
22.	B Voeding en diëtetiek	*	*	*	*

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Landbouw en natuurlijke omgeving (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Bedrijfskunde en agribusiness ³	*	*	*	wisA of wisB
2.	B Biotechnologie	*	*	#	#
3.	B Bos- en natuurbeheer	*	*	*	wisA of wisB
4.	B Dier- en veehouderij ³	*	*	schk	#
5.	B Diermanagement	*	*	bi	#
6.	B Educatie en kennismanagement groene sector ^{2,3}	*	*	*	*
7.	B Food design and Innovation	*	*	*	wisA
8.	B Kust- en zeemanagement	*	*	*	wisA
9.	B Land- en watermanagement	*	*	schk	#
10.	B Milieukunde ³	*	*	schk	#
11.	B Plattelandsvernieuwing	*	*	*	wisA of wisB
12.	B Toegepaste Biologie	*	*	schk	#
13.	B Tropische landbouw	*	*	schk	#
14.	B Tuinbouw en akkerbouw ³	*	*	schk	#
15.	B Tuin- en landschapsinrichting	*	*	*	wisA of wisB
16.	B Voedingsmiddelentechnologie	*	*	wisA+schk	#
17.	B Watermanagement	*	*	*	#

² Opleiding tot leraar VO van de tweede graad.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Onderwijs (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Aardrijkskunde ²	*	*	*	*
2.	B Algemene economie ²	econ of m&o	econ of m&o	*	econ
3.	B Basisonderwijs, opleiding tot leraar	*	*	*	*
4.	B Beeldende kunst en vormgeving, docent ¹	*	*	*	*
5.	B Bedrijfseconomie ²	econ of m&o	econ of m&o	*	econ
6.	B Biologie ²	*	*	bi of nlt	bi of nlt
7.	B Bouwkunde ²	*	*	*	wisA of wisB
8.	B Bouwtechniek ²	*	*	*	wisA of wisB
9.	B Consumptieve techniek ²	*	*	*	*
10.	B Dans, docent ¹	*	*	*	*

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
11.	B Drama, docent ¹	*	*	*	*
12.	B Duits ²	dutl	dutl	dutl	dutl
13.	B Economie ²	econ of m&o	econ of m&o	*	econ
14.	B Elektrotechniek ²	*	*	*	wisA of wisB
15.	B Engels ²	*	*	*	*
16.	B Frans ²	fatl	fatl	fatl	fatl
17.	B Fries ²	*	*	*	*
18.	B Geschiedenis ²	*	*	*	*
19.	B Gezondheidszorg en welzijn ²	*	*	*	*
20.	B Godsdienst ²	*	*	*	*
21.	B Grafische techniek ²	*	*	*	wisA of wisB
22.	B Informatie en communicatie technologie, docent ²	*	*	*	wisA of wisB
23.	B Installatietechniek ²	*	*	*	wisA of wisB
24.	B Islam-godsdienst ²	*	*	*	*
25.	B Lichamelijke oefening ¹	*	*	*	*
26.	B Maatschappijleer ²	*	*	*	*
27.	B Mechanische techniek ²	*	*	*	wisA of wisB
28.	B Mens en maatschappij ²	*	*	*	*
29.	B Motorvoertuigtechniek ²	*	*	*	wisA of wisB
30.	B Muziek, docent ¹	*	*	*	*
31.	B Natuurkunde ²	*	nat of nlt	#	#
32.	B Nederlands ²	*	*	*	*
33.	B Nederlandse gebarentaal/tolkenopleiding ^{1,2,3}	*	*	*	*
34.	B Omgangskunde ²	*	*	*	*
35.	B Opleidingskunde	*	*	*	*
36.	B Pedagogiek ²	*	*	*	*
37.	B Scheikunde ²	*	*	#	#
38.	B Spaans ²	*	*	*	*
39.	B Techniek ²	*	*	#	#
40.	B Turks ^{1,2}	*	*	*	*
41.	B Verzorging/huishoudkunde ²	*	*	*	*
42.	B Verzorging/gezondheidskunde ²	*	*	*	*
43.	B Werktuigbouwkunde ²	*	*	*	wisA of wisB
44.	B Wiskunde ²	*	wisB	wisB	wisB

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex art 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

² Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs en/of beroepsonderwijs en volwasseneneducatie van de tweede graad.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Taal en cultuur (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Autonome beeldende kunst ¹	*	*	*	*
2.	B Circus Arts ¹	*	*	*	*
3.	B Circus and Performance Art	*	*	*	*
4.	B Dans ¹	*	*	*	*
5.	B Film en televisie	*	*	*	*
6.	B Museologie	*	*	*	*
7.	B Muziek ^{1,3}	*	*	*	*
8.	B Muziektherapie ¹	*	*	*	*
9.	B Theater ¹	*	*	*	*
10.	B Vormgeving ^{1,3}	*	*	*	*

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Techniek (instroom met havo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Advanced Sensor Applications	*	wisB	#	#
2.	B Aot-techniek	*	nat of nit	#	#
3.	B Applied science	*	*	#	#

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
4.	B Aquatische ecotechnologie	*	*	#	#
5.	B Autotechniek	*	nat of nlt	#	#
6.	B Aviation	*	nat of nlt	nat	#
7.	B Bedrijfsmanagement mkb	*	*	*	wisA of wisB
8.	B Bedrijfskunde	*	*	wisB	wisB
9.	B Bewegingstechnologie	*	*	*	wisA of wisB
10.	B Bio-informatica	*	*	*	wisA of wisB of nat
11.	B Biologie en medisch laboratoriumonderzoek ³	*	*	#	#
12.	B Biometrie	*	*	*	wisA of wisB
13.	B Biotechnologie	*	*	#	#
14.	B Bouwkunde ³	*	nat of nlt	wisB + nat	#
15.	B Bouwmanagement en vastgoed	*	*	*	econ + (wisA of wisB)
16.	B Bouwtechnische bedrijfskunde ³	*	*	*	#
17.	B Built environment	*	nat of nlt	#	#
18.	B Business engineering	*	nat of nlt	#	#
19.	B Business Management	econ of m&o	econ of m&o	*	maw, econ of m&o
20.	B Chemie	*	*	#	#
21.	B Chemische technologie ³	*	*	#	#
22.	B Civiele techniek ³	*	nat of nlt	#	#
23.	B Climate & Environment	*	*	*	wisA of wisB
24.	B Commercieel ingenieur	*	*	*	econ of wisA of wisB
25.	B Communication and multimedia design	*	*	*	wisA of wisB
26.	B Elektrotechniek ³	*	nat of nlt	#	#
27.	B Embedded Systems Engineering	*	nat of nlt	#	#
28.	B Engineering, design and Innovation	*	nat of nlt	nat	#
29.	B Forensisch onderzoek	*	nat of nlt	#	#
30.	B Game architecture and design	*	*	*	wisA of wisB
31.	B Geodesie	*	*	*	#
32.	B Gezondheidszorgtechnologie	*	*	*	#
33.	B Grafimediageotechnologie	*	*	*	wisA of wisB
34.	B Human technology	*	*	*	wisA of wisB
35.	B Hydrografie	*	nat of nlt	#	#
36.	B Industriële product ontwerpen ³	*	nat of nlt	nat	#
37.	B Industriële automatisering	*	nat of nlt	nat	#
38.	B Informatica	*	*	*	wisA of wisB
39.	B Kunst en techniek ¹	*	*	*	wisA of wisB
40.	B Logistiek en technische vervoerskunde	*	*	*	#
41.	B Luchtvaarttechnologie	*	nat of nlt	#	#
42.	B Maritiem officier ¹	*	nat of nlt	#	#
43.	B Milieugerichte materiaaltechnologie	*	*	#	#
44.	B Milieukunde ³	*	*	schk	#
45.	B Netwerk infrastructuur design	*	*	*	wisA of wisB
46.	B Orthopedische technologie	*	*	#	#
47.	B Ruimtelijke ordening en planologie	*	*	*	#
48.	B Scheepsbouwkunde	*	nat of nlt	#	#
49.	B Stedenbouwkundig Ontwerpen	*	*	*	*
50.	B Technische bedrijfskunde ³	*	*	*	#
51.	B Technisch commerciële confectiekunde	*	*	*	(econ of m&o) + (wisA of wisB)
52.	B Technische commerciële textielkunde	*	*	*	wisA of wisB
53.	B Technische informatica ³	*	*	wisB	wisB
54.	B Technische natuurkunde	*	nat of nlt	#	#
55.	B Verkeerskunde	*	*	*	#
56.	B Werktuigbouwkunde ³	*	nat of nlt	#	#

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

2. Instroom met VWO diploma

Economie (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Accountancy ³	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
2.	B Bedrijfseconomie	*	econ of m&o	*	econ of m&o
3.	B Bedrijfskundige informatica ³	*	*	*	*
4.	B Bestuurskunde/overheids-management	econ	econ	*	econ
5.	B Business Administration in Hotel Management ¹	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	*
6.	B Commercieel Management	*	*	*	econ of m&o
7.	B Commerciële economie ³	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
8.	B Communicatie ³	*	*	*	*
9.	B Communicatiesystemen	*	*	*	*
10.	B Facility management ³	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
11.	B Financial services management	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
12.	B Fiscale economie ³	econ	econ	*	econ
13.	B Food and business	*	*	*	*
14.	B Functiegerichte Bachelor in toerisme en recreatie ³	*	*	*	econ of m&o
15.	B Hbo-rechten	*	*	*	*
16.	B Hogere Europese beroepenopleiding	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	*
17.	B Hogere Juridische opleiding	*	*	*	*
18.	B Hoger Hotelonderwijs ^{1,3}	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	*
19.	B Hoger toeristisch en recreatief onderwijs	*	*	*	econ of m&o
20.	B Informatiedienstverlening en -Management ³	*	*	*	*
21.	B Informationmanagement	*	*	*	*
22.	B Information Security Management	*	*	*	*
23.	B Integrale veiligheid	*	*	*	*
24.	B Integrale veiligheidskunde	econ	econ	*	econ
25.	B International business and Languages	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
26.	B International business and Managementstudies	econ of m&o of 2 ^e mvt	econ of m&o of 2 ^e mvt	*	*
27.	B Journalistiek	*	*	*	*
28.	B Kunst en economie	*	*	*	*
29.	B Logistiek en economie	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
30.	B Management, economie en recht, opleiding voor ³	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of maw of m&o
31.	B Media and entertainment management	*	*	*	*
32.	B Media, informatie en communicatie	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
33.	B Office-management	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	*
34.	B Oriëntaalse talen en communicatie	*	*	*	*
35.	B People and Business Management	*	*	*	*
36.	B Small business & retail management ³	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
37.	B Sport, management en ondernemen ¹	*	*	*	*
38.	B Trade management Azië	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
39.	B Vastgoed en makelaardij	econ of m&o	econ of m&o	*	econ of m&o
40.	B Vertaalacademie	2 ^e mvt ²	2 ^e mvt ²	2 ^e mvt ²	*
41.	B Vrijtijdsmanagement ³	*	*	*	econ of m&o
42.	B Windesheim Honours College	*	*	*	wisA en wisB

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

² Frans of Duits verplicht indien deze taal wordt gekozen.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Gedrag en maatschappij (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Creatieve therapie ¹	*	*	*	*
2.	B Culturele en maatschappelijke vorming	*	*	*	*
3.	B Godsdienst-pastoraal werk	*	*	*	*
4.	B Imam/Islamitisch geestelijk werker	*	*	*	*
5.	B Integrale veiligheidskunde	econ	econ	*	econ
6.	B Maatschappelijke werk en dienstverlening	*	*	*	*

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
7.	B Pedagogiek	*	*	*	*
8.	B Pedagogisch Management Kinderopvang	*	*	*	*
9.	B Personeel en arbeid ³	*	*	*	*
10.	B Sociaal-juridische dienstverlening	*	*	*	*
11.	B Sociaal pedagogische hulpverlening	*	*	*	*
12.	B Social work	*	*	*	*
13.	B Sport en bewegen ¹	*	*	*	*
14.	B Sport en bewegingseducatie	*	*	*	*
15.	B Toegepaste psychologie	*	*	*	*

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Gezondheidszorg (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Audiologie	*	*	*	*
2.	B Bewegingsagogie/ psychomotorische therapie, opleiding ¹	*	*	*	*
3.	B Ergotherapie, opleiding voor	*	*	*	*
4.	B Farmakunde	*	*	*	*
5.	B Fysiotherapeut, opleiding tot	*	*	*	*
6.	B Huidtherapie	*	*	*	*
7.	B Kunstzinnige therapie	*	*	*	*
8.	B Logopedie, opleiding voor ¹	*	*	*	*
9.	B Management in de zorg ^{1,3}	*	*	*	*
10.	B Medisch beeldvormende en radio-therapeutische technieken	*	*	*	*
11.	B Mondzorgkunde	*	*	*	*
12.	B Oefentherapie Cesar	*	*	*	*
13.	B Oefentherapie Mensendieck, opleiding tot	*	*	*	*
14.	B Optometrie	*	*	*	*
15.	B Orthoptie	*	*	*	*
16.	B Podotherapie, opleiding	*	*	*	*
17.	B Sport, gezondheid en management ³	*	*	*	*
18.	B Toegepaste gerontologie	*	*	*	*
19.	B Verloskunde ¹	bi	*	bi + schk	bi + schk
20.	B Verpleegkunde ^{1,2}	*	*	*	*
21.	B Verpleegkundige, opleiding tot ³	*	*	*	*
22.	B Voeding en diëtetiek	*	*	*	*

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex art 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Landbouw en natuurlijke omgeving (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Bedrijfskunde en agribusiness ³	*	*	*	*
2.	B Biotechnologie	*	*	#	#
3.	B Bos- en natuurbeheer	*	*	*	*
4.	B Dier- en veehouderij ³	*	*	schk	#
5.	B Diermanagement	*	*	bi	#
6.	B Educatie en kennismanagement groene sector ^{2,3}	*	*	*	*
7.	B Food design and Innovation	*	*	*	*
8.	B Kust- en zeemanagement	*	*	*	wisA of wisB
9.	B Land- en watermanagement	*	*	schk of nlt	schk of nlt
10.	B Milieukunde ³	*	*	schk of nlt	#
11.	B Plattelandsvernieuwing	*	*	*	*
12.	B Toegepaste Biologie	*	*	schk	#
13.	B Tropische landbouw	*	*	schk of nlt	#
14.	B Tuinbouw en akkerbouw ³	*	*	schk of nlt	#
15.	B Tuin- en landschapsinrichting	*	*	*	*

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
16.	B Voedingsmiddelentechnologie	*	*	wisA + schk	#
17.	B Watermanagement	*	*	*	#

² Opleiding tot leraar VO van de tweede graad.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Onderwijs (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Aardrijkskunde ²	*	*	*	*
2.	B Algemene economie ²	econ of m&o	econ of m&o	*	econ
3.	B Basisonderwijs, opleiding tot leraar	*	*	*	*
4.	B Beeldende kunst en vormgeving, docent ¹	*	*	*	*
5.	B Bedrijfseconomie ²	econ of m&o	econ of m&o	*	econ
6.	B Biologie ²	*	*	bi of nlt	bi of nlt
7.	B Bouwkunde ²	*	*	*	wisA of wisB
8.	B Bouwtechniek ²	*	*	*	wisA of wisB
9.	B Consumptieve techniek ²	*	*	*	*
10.	B Dans, docent ¹	*	*	*	*
11.	B Drama, docent ¹	*	*	*	*
12.	B Duits ²	*	*	*	*
13.	B Economie ²	econ of m&o	econ of m&o	*	econ
14.	B Elektrotechniek ²	*	*	*	wisA of wisB
15.	B Engels ²	*	*	*	*
16.	B Frans ²	*	*	*	*
17.	B Fries ²	*	*	*	*
18.	B Geschiedenis ²	*	*	*	*
19.	B Gezondheidszorg en welzijn ²	*	*	*	*
20.	B Godsdienst ²	*	*	*	*
21.	B Grafische techniek ²	*	*	*	wisA of wisB
22.	B Informatie en communicatietechnologie. Docent ²	*	*	*	wisA of wisB
23.	B Installatietechniek ²	*	*	*	wisA of wisB
24.	B Islam-godsdienst ²	*	*	*	*
25.	B Lichamelijke oefening ¹	*	*	*	*
26.	B Maatschappijleer ²	*	*	*	*
27.	B Mechanische techniek ²	*	*	*	wisA of wisB
28.	B Mens en maatschappij ²	*	*	*	*
29.	B Motorvoertuigtechniek ²	*	*	*	wisA of wisB
30.	B Muziek, docent ¹	*	*	*	*
31.	B Natuurkunde ²	*	nat of nlt	nat of nlt	#
32.	B Nederlands ²	*	*	*	*
33.	B Nederlandse gebarentaal/tolkenopleiding ^{1,3}	*	*	*	*
34.	B Omgangskunde ²	*	*	*	*
35.	B Opleidingskunde	*	*	*	*
36.	B Pedagogiek ²	*	*	*	*
37.	B Scheikunde ²	*	*	schk of nlt	#
38.	B Spaans ²	*	*	*	*
39.	B Techniek ²	*	*	nat of nlt	#
40.	B Turks ^{1,2}	*	*	*	*
41.	B Verzorging/huishoudkunde ²	*	*	*	*
42.	B Verzorging/gezondheidskunde ²	*	*	*	*
43.	B Werktuigbouwkunde ²	*	*	*	wisA of wisB
44.	B Wiskunde ²	*	*	*	wisA of wisB

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

² Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs en/of beroepsonderwijs en volwasseneneducatie van de tweede graad.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Taal en cultuur (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Autonome beeldende kunst ¹	*	*	*	*

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
2.	B Circus Arts ¹	*	*	*	*
3.	B Circus and Performance Art	*	*	*	*
4.	B Dans ¹	*	*	*	*
5.	B Film en televisie	*	*	*	*
6.	B Museologie	*	*	*	*
7.	B Muziek ^{1,3}	*	*	*	*
8.	B Muziektherapie ¹	*	*	*	*
9.	B Theater ¹	*	*	*	*
10.	B Vormgeving ^{1,3}	*	*	*	*

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

Techniek (instroom met vwo-diploma)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
1.	B Advanced Sensor Applications	*	wisB	#	#
2.	B Aot-techniek	*	nat of nit	Nat	#
3.	B Applied science	*	*	#	#
4.	B Aquatische ecotechnologie	*	*	#	#
5.	B Autotechniek	*	nat of nlt	nat	#
6.	B Aviation	*	nat of nlt	nat	#
7.	B Bedrijfsmanagement mkb	*	*	*	wisA of wisB
8.	B Bedrijfswiskunde	*	*	*	wisA of wisB
9.	B Bewegingstechnologie	*	*	*	*
10.	B Bio-informatica	*	*	*	wisA of wisB
11.	B Biologie en medisch laboratoriumonderzoek ³	*	*	#	#
12.	B Biometrie	*	*	*	*
13.	B Biotechnologie	*	*	#	#
14.	B Bouwkunde ³	*	nat of nlt	nat	#
15.	B Bouwmanagement en vastgoed	*	*	*	*
16.	B Bouwtechnische bedrijfskunde ³	*	*	*	#
17.	B Built Environment	*	nat of nlt	nat	#
18.	B Business engineering	*	nat of nlt	nat	#
19.	B Business Management	econ of m&o	econ of m&o	*	maw, econ of m&o
20.	B Chemie	*	*	#	#
21.	B Chemische technologie ³	*	*	#	#
22.	B Civiele techniek ³	*	nat of nlt	nat	#
23.	B Climate & Environment	*	*	*	*
24.	B Commercieel ingenieur	*	*	*	*
25.	B Communication and multimedia design	*	*	*	*
26.	B Elektrotechniek ³	*	nat of nlt	nat	#
27.	B Embedded Systems Engineering	*	nat of nlt	#	#
28.	B Engineering, design and innovation	*	nat of nlt	nat	#
29.	B Forensisch onderzoek	*	nat of nlt	#	#
30.	B Game architecture and design	*	*	*	*
31.	B Geodesie	*	*	*	wisA of wisB
32.	B Gezondheidszorgtechnologie	*	*	*	wisA of wisB
33.	B Grafimediageotechnologie	*	*	*	*
34.	B Human technology	*	*	*	*
35.	B Hydrografie	*	nat of nlt	nat	#
36.	B Industrieel product ontwerpen ³	*	*	*	#
37.	B Industriële automatisering	*	*	*	#
38.	B Informatica	*	*	*	*
39.	B Kunst en techniek ¹	*	*	*	*
40.	B Logistiek en technische vervoerskunde	*	*	*	#
41.	B Luchtvaarttechnologie	*	nat of nlt	nat	#
42.	B Maritiem officier ¹	*	nat of nlt	nat	#
43.	B Milieugerichte materiaaltechnologie	*	*	wib + (schk of nat)	wib + (schk of nat)

Nr	Opleidingen	NT	NG	EM	CM
44.	B Milieukunde ³	*	*	schk	#
45.	B Netwerk infrastructuur design	*	*	*	wisA of wisB
46.	B Orthopedische technologie	*	*	nat of nlt	#
47.	B Ruimtelijke ordening en planologie	*	*	*	#
48.	B Scheepsbouwkunde	*	nat of nlt	nat	#
49.	B Stedenbouwkundig Ontwerpen	*	*	*	*
50.	B Technische bedrijfskunde ³	*	*	*	#
51.	B Technisch commerciële confectiekunde	*	*	*	econ of m&o
52.	B Technische commerciële textielkunde	*	*	*	*
53.	B Technische informatica ³	*	*	*	*
54.	B Technische natuurkunde	*	nat of nlt	nat	#
55.	B Verkeerskunde	*	*	*	#
56.	B Werktuigbouwkunde ³	*	nat of nlt	nat	#

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

³ Aan deze opleiding is bij ten minste één instelling een Ad verbonden.

BIJLAGE 2 BEHORENDE BIJ ARTIKEL 3 VAN DE REGELING VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP VAN 8 MEI 2007, NR. HO/BL-2007/6117, HOUDENDE VASTSTELLING VAN AANVULLENDE EISEN VOOR OPLEIDINGEN IN HET HOGER ONDERWIJS, DAARBIJ INBEGREPEN OPLEIDINGEN EN LERARENOPLEIDINGEN OP HET GEBIED VAN DE KUNST

1. Opleidingen op het gebied van de kunst

Opleidingen	Aanvullende eisen
B Autonome beeldende kunst	artistieke aanleg die blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• beeldend vermogen, werken vanuit waarneming en vanuit fantasie• gevoel voor kleur, vorm en materiaal• oorspronkelijkheid en eigenzinnigheid
B Circus and Performance Arts	technische en fysieke vaardigheid blijkend uit: <ul style="list-style-type: none">• basis circustechnische vaardigheden en ontwikkelingsmogelijkheden• fysieke mogelijkheden en aanleg• natuurlijke bewegingscoördinatie artistieke aanleg die blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• creativiteit, inlevingsvermogen en zeggingskracht• authenticiteit en originaliteit bij improvisatie en het creëren van circusmateriaal• stijlgevoel en presentatie
B Circus Arts	technische en fysieke vaardigheid blijkend uit: <ul style="list-style-type: none">• basis circustechnische vaardigheden en ontwikkelingsmogelijkheden• fysieke mogelijkheden en aanleg• natuurlijke bewegingscoördinatie artistieke aanleg die blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• creativiteit, inlevingsvermogen en zeggingskracht• authenticiteit en originaliteit bij improvisatie en het creëren van circusmateriaal• stijlgevoel en presentatie
B Dans	technische en fysieke vaardigheid blijkend uit: <ul style="list-style-type: none">• basis danstechnische vaardigheden en ontwikkelingsmogelijkheden• fysieke mogelijkheden en aanleg• natuurlijke bewegingscoördinatie artistieke aanleg die blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• zeggingskracht als danser• creativiteit bij improvisatie• originaliteit bij het creëren van bewegingsmateriaal• stijlgevoel en presentatie
B Film en Televisie	artistieke aanleg die blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• creërend vermogen: ontwikkelbare creatieve, vormgevende en verhalende vaardigheden• beeldend vermogen: artistieke ideeën tot uitdrukking brengen in een audiovisuele vorm• fascinatie voor het vakgebied: basiskennis van film televisie en nieuwe media en een brede culturele en maatschappelijke belangstelling• oorspronkelijkheid, eigenzinnigheid, overtuigingskracht en reflectief vermogen vermogen tot samenwerken die blijkt uit <ul style="list-style-type: none">• persoonlijkheid, werkervaring, toelichting op ingestuurd werk, gesprek of assessment
B Muziek	technische en fysieke vaardigheid blijkend uit: <ul style="list-style-type: none">• a prima vista spel of zang• gehoor en vaardigheid in solfège• het kunnen spelen of zingen van toonladders met verschillende articulaties• het beheersen van een aangegeven niveau van repertoire• vocaal spel (stemmiddelen, intonatie, adembeheersing, presentatie, talenkennis en ritmiek) of instrumentaal spel (houding, toonvorming, intonatie, adembeheersing, articulatie, dynamiek, frasering, ritmiek en embouchure).• de dispositie om de instrumentale vaardigheden verder te ontwikkelen. artistieke aanleg die blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• repertoire interpretatie• expressiviteit in muzikaal spel• muzikale persoonlijkheid• toonvorming, dynamiek en timing

Opleidingen	Aanvullende eisen
B Muziektherapie	technische en fysieke vaardigheid t.a.v. het musiceren blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• vocale vaardigheid òf instrumentale vaardigheid eigen hoofdinstrument• basale vaardigheid op een akkoordinstrument• a prima vista spel of zang• gehoor en vaardigheid in solfège• het kunnen spelen van toonladders op het hoofdinstrument met verschillende articulaties• het beheersen van een aangegeven niveau van repertoire• improviseren op instrumenten, het eigen hoofdinstrument of stem met als werkvormen: een buitenmuzikaal gegeven of een 'muzikaal gesprek'• criteria vocaal musiceren: stemmiddelen, intonatie, ritmiek, adembeheersing, presentatie, talenkennis en de dispositie om de vocale vaardigheden verder te ontwikkelen• criteria Instrumentaal spel: houding, adembeheersing, toonvorming, embouchure, intonatie, articulatie, dynamiek, frasering, ritmiek en de dispositie om de instrumentale vaardigheden verder te ontwikkelen. artistieke aanleg die blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• repertoire interpretatie• expressiviteit in zang en instrumentaal spel• toonvorming, dynamiek en timing
B Theater	technische en fysieke vaardigheid blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• dramatische technieken, onderverdeeld in ritme, klank, detail, articulatie, coördinatie, beweging, vermogen tot transformeren en schakelen• vermogen tot concentratie, inleving, gevoelsuiting en observatie. artistieke aanleg die blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• creativiteit, inlevingsvermogen, transformeren en samenspel• zelfacceptatie en authenticiteit, verbeelding en fantasie, verbeelde werkelijkheid en geloofwaardig personage• klank- en tekstgevoeligheid, muzikaliteit• originaliteit bij improvisatie• presentatie
B Vormgeving	artistieke aanleg die blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• beeldend vermogen, werken vanuit waarneming en vanuit fantasie• gevoel voor kleur, vorm en materiaal• oorspronkelijkheid en eigenzinnigheid

2. Lerarenopleidingen op het gebied van de kunst

Opleidingen	Specifieke eisen
B Beeldende kunst en vormgeving, docent	artistieke aanleg die blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• beeldend vermogen, werken vanuit waarneming en vanuit fantasie;• gevoel voor kleur, vorm, materiaal• oorspronkelijkheid en eigenzinnigheid
B Dans, docent	technische en fysieke vaardigheid blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• basis danstechnische vaardigheden en ontwikkelingsmogelijkheden;• fysieke mogelijkheden en aanleg• natuurlijke bewegingscoördinatie artistieke aanleg die blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• zeggingskracht als danser• creativiteit bij improvisatie• originaliteit bij het creëren van bewegingsmateriaal• stijlgevoel en presentatie
B Drama, docent	technische en fysieke vaardigheid blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• dramatische technieken, onderverdeeld in ritme, klank, detail, articulatie, coördinatie, beweging, vermogen tot transformeren en schakelen• vermogen tot concentratie, inleving, gevoelsuiting en observatie. artistieke aanleg die blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• creativiteit, inlevingsvermogen, transformeren en samenspel• zelfacceptatie en authenticiteit, verbeelding en fantasie, verbeelde werkelijkheid en geloofwaardig personage• klank- en tekstgevoeligheid, muzikaliteit• originaliteit bij improvisatie• presentatie

Opleidingen	Specifieke eisen
B Muziek, docent	technische en fysieke vaardigheid blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• a prima vista spel of zang• gehoor en vaardigheid in solfège• het kunnen spelen of zingen van toonladders met verschillende articulaties• het beheersen van een aangegeven niveau van repertoire• vocaal spel (stemmiddelen, intonatie, adembeheersing, presentatie, talenkennis en ritmiek) of instrumentaal spel (houding, toonvorming, intonatie, adembeheersing, articulatie, dynamiek, frasering, ritmiek en embouchure).• de dispositie om de instrumentale vaardigheden verder te ontwikkelen artistieke aanleg die blijkt uit: <ul style="list-style-type: none">• repertoire interpretatie• expressiviteit in muzikaal spel• muzikale persoonlijkheid• toonvorming, dynamiek en timing

TOELICHTING

Algemeen

Met deze regeling worden de bijlagen behorende bij de Regeling nadere vooropleidingseisen hoger onderwijs 2007 vervangen door vier nieuwe bijlagen. Vervanging van de bijlagen is nodig vanwege diverse aanpassingen (o.a. nieuwe opleidingen en gewijzigde nadere vooropleidingseisen).

Bijlagen A en B bevatten de eisen behorend bij de VO-profielen zoals die tot 1 augustus 2007 werden aangeboden. Bijlagen C en D bevatten de eisen behorend bij de VO-profielen zoals die vanaf 1 augustus 2007 worden aangeboden.

Bijlagen A en C bevatten de opleidingen van het wetenschappelijk onderwijs; bijlagen B en D die van het hoger beroepsonderwijs.

Daarnaast wordt met deze regeling bijlage 2 behorende bij de Regeling aanvullende eisen hoger onderwijs en kunstonderwijs 2007 vervangen door bijlage 2 bij deze regeling.

Tot slot wordt met deze regeling een omissie in de Regeling aanwijzing opleidingen in het hoger onderwijs inzake toelating deficiënte studenten 2007 hersteld.

Artikelsgewijs

Artikel I

De bij deze regeling gevoegde bijlagen worden vastgesteld. In de bijlage zijn opgenomen:

- nieuwe opleidingen en de daarvoor geldende nadere vooropleidingseisen;
- wijzigingen in de nadere vooropleidingseisen;
- naamswijzigingen van bestaande opleidingen;
- opleidingen met einde instroom per 1 september 2009
- overige wijzigingen

In de hierna volgende overzichten worden de aard en globale inhoud van de wijzigingen weergegeven.

1. Nieuwe opleidingen en bijbehorende (nadere) vooropleidingseisen

Bijlage	Sector	Naam opleiding	Globale omschrijving van het toegangsrecht	Eventuele toelichting
B en D	Techniek	B Watermanagement	Voor VO-profielen zoals die tot 1 augustus 2007 werden aangeboden (oud): Havo → N&T; N&G; E&M en C&M met wib1 en na1 Vwo → N&T; N&G; E&M en C&M met via1,2 en na1 Voor VO-profielen zoals die vanaf 1 augustus 2007 worden aangeboden (nieuw): Havo → N&T; N&G; E&M (C&M is niet toelaatbaar) Vwo → N&T; N&G; E&M (C&M is niet toelaatbaar)	
A en C	Gedrag en Maatschappij	B International Bachelor's Programme in Communication and Media	Voor VO-profielen zoals die tot 1 augustus 2007 werden aangeboden (oud): C&M met wa12 of wb1 ; E&M; N&G en N&T toelaatbaar Voor VO-profielen zoals die vanaf 1 augustus 2007 worden aangeboden (nieuw): Alle profielen toelaatbaar	
B en D	Gezondheidszorg	B Toegepaste gerontologie	Alle profielen toelaatbaar	

Bijlage	Sector	Naam opleiding	Globale omschrijving van het toegangsrecht	Eventuele toelichting
A en C	Taal en Cultuur	B Theologie Klassiek	Alle VO-profielen toelaatbaar, met Grieks als vak-eis.	Door inwerkingtreding van versterking besturing, wordt dit een bekostigde opleiding en moeten de nadere vooropleidingseisen die worden gesteld, wettelijk worden vastgelegd.
A en C	Taal en Cultuur	B Theologie Plus	Alle VO-profielen toelaatbaar	Door inwerkingtreding van versterking besturing, wordt dit een bekostigde opleiding en moeten de nadere vooropleidingseisen die worden gesteld, wettelijk worden vastgelegd.
B en D	Economie	B Windesheim Honours College	Voor VO-profielen zoals die tot 1 augustus 2007 werden aangeboden (oud): N&T; N&G; E&M; en C&M + wa12 of wb1 → toelaatbaar Voor VO-profielen zoals die vanaf 1 augustus 2007 worden aangeboden (nieuw): N&T; N&G; E&M; en C&M + wisA of wisB → toelaatbaar	

2. Wijzigingen in nadere vooropleidingseisen

Bijlage	Sector	Opleiding	Aard en gevolg van de wijziging	Eventuele toelichting
B en D	Techniek	B Advanced Sensor Applications	Voor VO-profielen zoals die tot 1 augustus 2007 werden aangeboden (oud): Havo → N&T Havo → N&G met wiskunde B1 Vwo → N&T Vwo → N&G met wiskunde B1 Voor VO-profielen zoals die vanaf 1 augustus 2007 worden aangeboden (nieuw): Havo → N&T Havo → N&G met wiskunde B Vwo → N&T Vwo → N&G met wiskunde B Studenten met een profiel E&M en C&M (zowel oud als nieuw) zijn niet toelaatbaar.	Tijdens de accreditatieaanvraag van B Advanced Sensor Applications is aangegeven dat de opleiding N&T en N&G als vooropleidingseis stelt. Dit is toen niet in de regeling terecht gekomen en wordt hiermee hersteld. Daarnaast wil de opleiding haar gewenste nadere vooropleidingseisen aanscherpen met wiskunde B, omdat hun praktijk uitwijst dat studenten zonder wiskunde B erg veel moeite hebben met een groot aantal (natuurkundige- en scheikundige) vakken van het propedeusejaar.
B en D	Techniek	B Bouwtechnische bedrijfskunde	Voor VO-profielen zoals die tot 1 augustus 2007 werden aangeboden (oud): Havo: N&T; N&G; en E&M → toelaatbaar C&M → niet toelaatbaar Vwo: N&T; N&G; en E&M → toelaatbaar C&M + wia1,2 + na1 → toelaatbaar Voor VO-profielen zoals die vanaf 1 augustus 2007 worden aangeboden (nieuw): N&T; N&G; en E&M → toelaatbaar C&M → niet toelaatbaar	Bouwtechnische Bedrijfskunde is een technische opleiding met een aanzienlijke economische component. Deze opleiding zou toegankelijk moeten zijn voor leerlingen die een Economie en Maatschappij profiel. De wijziging betreft een versoepeling zodat onnodige barrières worden weggenomen.

Bijlage	Sector	Opleiding	Aard en gevolg van de wijziging	Eventuele toelichting
A en C	Gezondheidszorg	B Medische Informatiekunde	<p>Voor VO-profielen zoals die tot 1 augustus 2007 werden aangeboden (oud): N&T → toelaatbaar N&G → toelaatbaar E&M + na1 → toelaatbaar C&M + na1 + wa12 of wb1 of wb12 → toelaatbaar</p> <p>Voor VO-profielen zoals die vanaf 1 augustus 2007 worden aangeboden (nieuw): N&T → toelaatbaar N&G + nat → toelaatbaar E&M + nat → toelaatbaar C&M + nat + wisA of wisB → toelaatbaar</p>	De wijziging betreft een versoepeling, om onnodige barrières weg te nemen voor aspirant-studenten.
A en C	Natuur	B Psychobiologie	<p>Voor VO-profielen zoals die tot 1 augustus 2007 werden aangeboden (oud): N&T + bi12 → toelaatbaar N&G → toelaatbaar</p> <p>Voor VO-profielen zoals die vanaf 1 augustus 2007 worden aangeboden (nieuw): N&T + biol → toelaatbaar N&G + nat → toelaatbaar Studenten met een profiel E&M en C&M (zowel oud als nieuw) zijn niet toelaatbaar.</p>	Natuurkunde was een verplicht vak in het oude N&G-profiel. In het nieuwe N&G-profiel is natuurkunde geen verplicht vak. Vandaar dat de eis m.b.t. het nieuwe profiel N&G wordt aangevuld met de vakeis natuurkunde. Het curriculum van deze opleiding veronderstelt namelijk voorkennis van natuurkunde.
B en D	Onderwijs	B Economie ²	<p>Voor VO-profielen zoals die tot 1 augustus 2007 werden aangeboden (oud): havo: N&T + ec1 → toelaatbaar N&G + ec1 → toelaatbaar E&M → toelaatbaar E&M → toelaatbaar</p> <p>vwo: N&T + ec1 → toelaatbaar N&G + ec1 → toelaatbaar E&M → toelaatbaar E&M + ec1 → toelaatbaar</p> <p>Voor VO-profielen zoals die vanaf 1 augustus 2007 worden aangeboden (nieuw): N&T + econ of m&o → toelaatbaar N&G + econ of m&o → toelaatbaar E&M → toelaatbaar C&M + econ → toelaatbaar</p>	Deze opleiding is tot stand gekomen door een samenvoeging van tweedegraads lerarenopleidingen 'B Algemene Economie ² ' en 'B Bedrijfseconomie ² '. De eisen van deze opleiding moeten gelijkgetrokken worden met de eisen van de twee opleidingen waaruit het is ontstaan. Dit is ten onrechte niet in de vorige regeling terechtgekomen en dat wordt bij deze bijwerking van de regeling hersteld. Deze opleiding veronderstelt voorkennis van economie of management en organisatie.

3. Naamswijziging van bestaande opleidingen (al dan niet door CRAB-operatie)

Bijlage	Sector	Nieuwe naam opleiding	Oude naam opleiding
A en C	Taal en Cultuur	B Culturele Informatiewetenschap	B Documentaire Informatiewetenschap
A en C	Economie	B Bedrijfsinformatie-technologie	B Bedrijfsinformatietechnologie
A en C	Gedrag en Maatschappij	B Europese Studies	B European Studies
A en C	Natuur	B Kennistechnologie	B Informatica/ Kennistechnologie/ICT
A en C	Landbouw en natuurlijke omgeving	B Bodem, Water, Atmosfeer	B Bodem, Water en Atmosfeer

4. Opleidingen waarvoor inschrijving voor het studiejaar 2010–2011 niet meer mogelijk is

Bijlage	Sector	Opleiding
A en C	Techniek	B Telematica

5. Opleidingen waarvoor inschrijving voor het studiejaar 2010-2011 niet meer mogelijk is door naamswijziging i.v.m. de CRAB-operatie

Bijlage	Sector	Opleiding
A en C	Economie	B Algemene economie
A en C	Economie	B Bedrijfswetenschappen
A en C	Economie	B Business administration/ Bedrijfskunde
A en C	Economie	B Business Studies
A en C	Economie	B Econometrics
A en C	Economie	B Econometrics and Operations Research
A en C	Economie	B Econometrie en Besliskunde
A en C	Economie	B Economics
A en C	Economie	B Economie en Management
A en C	Economie	B International Economics and Business
A en C	Economie	B International Economics and Finance
A en C	Gedrag en Maatschappij	B Culturele Antropologie en Ontwikkelingsstudies
A en C	Gedrag en Maatschappij	B Culturele Antropologie en Sociologie der Niet-Westerse Samenlevingen
A en C	Gedrag en Maatschappij	B Gedrag en Samenleving
A en C	Gedrag en Maatschappij	B Organisatiewetenschappen
A en C	Recht	B Law in Europe
A en C	Recht	B Nederlands Recht
A en C	Techniek	B Industrial design
A en C	Gedrag en Maatschappij	B Bachelor University College Maastricht
A en C	Gezondheidszorg	B Algemene gezondheidswetenschappen

6. Overige wijzigingen

Bijlage	Sector	Opleiding	Aard en gevolg van de wijziging	Eventuele toelichting
A en C	Gedrag en Maatschappij	B Organisatiewetenschappen	de opleiding blijft bestaan	
A en C	Gedrag en Maatschappij	B Personeelwetenschappen	de opleiding blijft bestaan	
A en C	Gedrag en Maatschappij	B Vrijtijdwetenschappen	de opleiding blijft bestaan	
A en C	Natuur	B Biofarmaceutische Wetenschappen	de opleiding blijft bestaan	
A en C	Natuur	B Informatie, Multimedia en Management	de opleiding blijft bestaan	

Artikel II

A

Doordat het VO nieuwe profielen kreeg, is vergeten om deze profielen wettelijk dezelfde rechten te geven als de 'oude' profielen wat betreft de deficiëntieregeling. Dat wordt bij deze hersteld. De feitelijke situatie blijft gehandhaafd, wat al de praktijk is bij de instellingen. In de Regeling aanwijzing opleidingen in het hoger onderwijs inzake toelating deficiënte studenten 2007, artikel 2, eerste en tweede lid, wordt de omschrijving 'bijlage A' vervangen door de omschrijving 'bijlage A en C'. Het was niet beoogd de toenmalige situatie te wijzigen, maar toen de nieuwe VO-profielen ertoe leidden dat bijlage C en D aan de Regeling nadere vooropleidingseisen hoger onderwijs 2007 zijn toegevoegd, is artikel 2 van de Regeling aanwijzing opleidingen in het hoger onderwijs inzake toelating deficiënte studenten 2007 ten onrechte niet aangepast. Daar waar in dat artikel de omschrijving 'bijlage A' staat, moeten worden gelezen als de omschrijving 'bijlage A en C'. De omissie herstellen we bij de deze update van de regeling nadere vooropleidingseisen hoger onderwijs 2007.

B

Wanneer de wet Versterking Besturing in werking treedt, wordt de opleiding 'B Theologie Klassiek' een bekostigde opleiding, waarvoor de nadere vooropleidingseisen wettelijk moeten worden geregeld. Om de huidige situatie te continueren wordt de huidige toegangseis van deze opleiding opgenomen in de regeling nadere vooropleidingseisen hoger onderwijs 2007, namelijk dat het vak Grieks als eis geldt voor deze opleiding bij alle profielen. Daarnaast wordt deze opleiding opgenomen in de regeling aanwijzing opleidingen in het hoger onderwijs inzake toelating deficiënte studenten

2007, teneinde de huidige situatie te continueren. Dit betekent dat een instelling een student mag toelaten die niet bij aanvang van de opleiding aan de gestelde eis (namelijk Grieks) voldoet, mits de deficiëntie bij het eerste examenmoment is weggewerkt. Het eerste examenmoment is dan bij het behalen van de propedeuse of de bachelor.

Artikel III

Volgens artikel 7.26a, eerste lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, kan bij ministeriële regeling onderscheidenlijk specifieke eisen worden gesteld ten aanzien van de eigenschappen van de student in aanvulling op de eisen, bedoeld in artikel 7.24 (vooropleidingseisen) voor opleidingen en lerarenopleidingen op het gebied van kunst. Dit geldt indien de uitoefening van het beroep of de beroepen waarop een opleiding voorbereidt, dan wel de organisatie en de inrichting van het onderwijs, specifieke eisen stelt ten aanzien van kennis of vaardigheden die niet of niet in voldoende mate onderdeel zijn van het voortgezet onderwijs of van het beroepsonderwijs, bedoeld in de 'Wet educatie en beroepsonderwijs'. De Regeling aanvullende eisen hoger onderwijs en kunstonderwijs 2007 is daarvan de concretisering. De regeling wordt regelmatig gewijzigd om de regeling correct en up-to-date te houden.

De bacheloropleiding 'B Film en Televisie' is ten onrechte niet opgenomen in bijlage 2 van de 'regeling aanvullende eisen hoger onderwijs en kunstonderwijs 2007'. Deze bacheloropleiding was vóór 2002 een variant van de opleiding 'Beeldende Kunst en Vormgeving', maar is een afzonderlijke CROHO-opleiding geworden, waarvoor tevens aanvullende eisen gelden. In deze regeling wordt dat hersteld door aanvullende eisen te formuleren voor de bacheloropleiding 'B Film en Televisie'.

In bijlage 2 is bij de bacheloropleidingen 'B Theater' en 'B Drama, docent' het criterium 'originaliteit bij improvisatie en presentatie' weer opgesplitst tot twee zelfstandige criteria, te weten: 'originaliteit bij improvisatie' en 'presentatie'. Het waren eerder al twee zelfstandige criteria.

In bijlage 2 is de bacheloropleiding 'B Circus and Performance Arts' toegevoegd, aangezien dit een nieuwe opleiding betreft. Voor deze opleiding gelden dezelfde aanvullende eisen als voor de opleiding 'B Circus Arts'.

Daarnaast zijn er een aantal tekstuele wijzigingen dan wel correcties doorgevoerd:

- In bijlage 2 is bij 'B Muziek' in de tweede kolom het woord 'instrumentele' gewijzigd in 'instrumentale'.
- In bijlage 2 is bij 'B Muziektherapie' in de tweede kolom de tekst 'Vocale vaardigheid eigen hoofdinstrument' gewijzigd in 'Vocale vaardigheid'.
- In bijlage 2 is bij 'B Muziek, docent' in de tweede kolom het woord 'instrumentele' gewijzigd in 'instrumentale'. Tevens is het woord 'ontwikkelen' gewijzigd in 'ontwikkelen' en 'adembeheersing' in 'adembeheersing'.

Artikel IV

Naast bekendmaking via de Staatscourant wordt de regeling ook bekendgemaakt op www.cfi.nl, de internetsite van DUO te Zoetermeer, agentschap van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

A

Wijzigingen treden in werking op de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij worden geplaatst, met uitzondering van verzwaringen van de nadere vooropleidingseisen ten opzichte van de op dat moment in de regeling vastgestelde nadere vooropleidingseisen.

Daarmee worden de in deze regeling genoemde wijzigingen van kracht en blijft de rest van de regeling gelden met één kanttekening, te weten de toelichting op de regeling aanvullende eisen hoger onderwijs en kunstonderwijs 2007 (versie 8 mei 2007). Hierin staat namelijk ten onrechte de positie van een externe/onafhankelijke deskundige vermeld. Hier werd gerefereerd aan een verouderde versie van artikel 7.26a. De externe deskundige is eertijds uit de WHW gehaald en is in 2007 abusievelijk toch weer in de toelichting bij de regeling aanvullende eisen hoger onderwijs en kunstonderwijs 2007 terecht gekomen. Dat is destijds niet gewijzigd en wordt met deze toelichting gecorrigeerd. Het betrekken van onafhankelijke deskundigen geldt niet meer als een verplichting.

De nadere vooropleidingseisen van de opleiding 'B Economie2' kunnen gezien worden als een verzwaring, maar aangezien de ten onrechte in de regeling opgenomen nadere vooropleidingseisen binnen een jaar worden hersteld, heeft dit geen negatieve invloed op de keuzemogelijkheid van een VO-profiel, noch op de verwachtingen die studenten logischerwijs kunnen hebben. Aangezien het hier

gaat om het herstellen van een fout in de nadere vooropleidingseisen en aangezien dit, zoals hierboven uiteengezet, geen negatieve consequenties heeft, wordt voor deze wijziging een uitzondering gemaakt.

B

Nadere vooropleidingseisen die een verzwaaring zijn van de huidige situatie treden een aantal jaren na publicatie in werking. Dit in verband met leerlingen die op het voortgezet onderwijs een bepaald profiel kiezen met het oog op het volgen van een bepaalde vervolgstudie. Als bij de profielkeuze een bepaald profiel en bepaalde vakken toegang verleenden tot een vervolgstudie, moet een leerling die nominaal zijn voortgezet onderwijs heeft doorlopen en afgerond, nog in staat zijn om met die gemaakte keuze toegang te hebben tot de betreffende vervolgopleiding. Een dergelijke continuïteit in de regelgeving is belangrijk, want dan weten leerlingen aan eisen ze moeten voldoen voor de vervolgstudie, zodat ze daar rekening mee kunnen houden.

Bij hbo-opleidingen treden verzwaaringen twee jaar na het eerst volgende studiejaar in werking, zodat een VO-leerling bij de profiel- en vakkeuze rekening kan houden met de nadere vooropleidingseisen die worden gesteld bij de door hem of haar gewenste vervolgstudie. Bij wo-opleidingen treden verzwaaringen om dezelfde reden drie jaar na het eerst volgende studiejaar in werking.

C

Een onbedoelde situatie is ontstaan door de Regeling aanwijzing opleidingen in het hoger onderwijs inzake toelating deficiënte studenten 2007 ten onrechte niet aan te passen per 1 september 2007. De omissie wordt bij deze update van de regeling nadere vooropleidingseisen hoger onderwijs 2007 daarom met terugwerkende kracht hersteld.

*De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M.J. van Bijsterveldt-Vliegenthart.*